

Osmanlıca®

Eğitim ve Kültür Dergisi

osmanlicadergi.com
@osmanlicadergi

TEMMUZ 2017

Şevval - Zilka'de 1438

YIL 05 SAYI 47

7₺ 5₺

سُورَةُ الْاٰزْكَرِ

Sözlük Özgürlüktür

Bir Millete O Milletin Diliyle
Oynamaktan Daha Büyük
Suikast Olamaz

Mülakat:
Ömer Faruk YELKENCİ
İstanbul Millî Eğitim Müdürü

İhanetin Cezası
İdamdır

ISSN: 2147-5334
9 786050 188061

HARFLERİ TANIYALIM

ذ	د	خ	ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا	Matbu hatlı harfler
ذ	د	خ	ح	چ	ج	ث	ت	پ	ب	ا	Rik'a hatlı harfler
Zel	Dal	Hı	Ha	Çe	Cim	Se	Te	Pe	Be	Elif	Okunuşları

غ	ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ژ	ز	ر	Matbu hatlı harfler
غ	ع	ظ	ط	ض	ص	ش	س	ژ	ز	ر	Rik'a hatlı harfler
Gayin	Ayin	Zı	Tı	Dat	Sad	Şin	Sin	Je	Ze	Ra	Okunuşları

ی	ه	و	ن	م	ل	ڤ	گ	ك	ق	ف	Matbu hatlı harfler
ی	ه	و	ن	م	ل	ڤ	گ	ك	ق	ف	Rik'a hatlı harfler
Ye	He	Vav	Nun	Mim	Lam	Nef	Gef	Kef	Kaf	Fe	Okunuşları

Osmanlıcada bulunup da Kur'ân harflerinde olmayan harfler de vardır. Bu harfler şunlardır:

ڤ	گ	ژ	چ	پ
---	---	---	---	---

Yuvarlak içine alınan "Şin", "Dad", "Kaf" ve "Nun" harflerinin noktaları, el yazısında harfin sonuna kuyruk olarak eklenir.

~	~	~	~
---	---	---	---

Rik'a hattında iki noktalar çizgi (-), üç noktalı harfler ise takke (^) ile gösterilir.

ع	ث	ت	پ
---	---	---	---

Kırmızı renkli harfler Türkçe asıllı kelimelerde kullanılmaz. Mor renkli harfler, Farsçadan, yeşil renkli "Nef" harfi Türkçeden gelmiştir.

Not: Türkçeden gelen "nef" in hari-cindeki **siyah** renkli harfler Kur'ân alfâbesinden, **pembe** renkliler ise Farsçadan gelmiştir.

Not: Kelime içerisinde harflerin baş-larındaki ses kullanılır.

OKUTUCU HARFLER

"a, e" sesleriyle okutur	ه	"a" sesiyle okutur	ا
"ı, i" sesleriyle okutur	ی	"o, ö, u, ü" sesleriyle okutur	و

Not: Okutucu harfler normal harf olarak da kullanılabilir.

Not: Elif harfi üzerinde (İ) **hemze** "e" sesiyle, (ٲ) **med** "a" sesisyle okutur. Harfin önünde okutucu bir harf yoksa bir önceki sese birleştirilir.

HE OKUTUCUSUNUN "A" SESİYLE OKUTUĞU YERLER

"He" okutucusu, kelime içindeki kalın harf ve kalın sesli uyumuna göre, isimlerde, mastarlarda ve ek-lerde "a" sesiyle okuttuğu yerler vardır. Fiillerdeki "a" sesi ikinci şahsın emir ve nehiy kipinde kullanıldığından "he" okutucusuyla değil, "elif" okutucusuyla yazılır. Dolayısıyla bir kelimenin mastar mı, emir mi olduğu daha ilk bakışta anlaşılabilir.

İSİM	باغله BAĞLA (İLE)	یاپمه YAPMA (MASDAR)
FiİL	باغلا BAĞLA	یاپما YAPMA (NEHİY)

KALIN VE İNCE KARŞILIĞI OLAN HARFLER

Osmanlıcada okutucu harflerden (و) okutucusu-nun "o-ö-u-ü" olmak üzere dört sesi karşıladığını görürsünüz. Bu ilk bakışta -normal olarak- bir zorluk gibi gözükmemektedir. Fakat bazı hususla-rı bilmek kaydıyla zorluk gibi gözükken bu durum ortadan kalkmaktadır. Bu konu için aşağıdaki hu-suslara dikkat ediniz.

Osmanlıcada kullanılan Türkçe kelimelerde aynı sesi ifade etmekle birlikte birisi kalın, diğeri ince sesleri ifade eden toplamda on iki aded harf vardır. Bu harfler şunlardır:

	K sesi için	T sesi için	D sesi için	S sesi için	Ğ sesi için	H sesi için
KALIN	ق	ط	ط	ص	غ	خ
İNCE	ك	ت	د	س	گ	ه

Yukarıda verdiğimiz bilginin bize faydası nedir?

Bu on iki harften her hangi birisi bir kelimedede geldiğinde, mesela "vav" harfi için söylersek, okutucu harf olarak karşıladığı dört sesteki ikisini hemen elemiş oluyoruz. Yani kelimenin içerisinde bu on iki harfin kalın olanlarından bir harf gelmişse, (ö ve ü) sesleri; ince harflerinden birisi gelmişse (o ve u) sesleriyle okuma-yacağımızı hemen anlayabiliriz. Dolayısıyla diğer iki sesteki birisiyle okuyabiliriz.

KALIN O ve U	طوق TOK	خوش HOŞ
İNCE Ö ve Ü	تور TÜR	اوگون ÖĞÜN

SIYAK-SIBAK MESELESİ

Peki, kalınlık ve inceliğine göre iki sesi elediği-miz halde geriye kalan seslerden ikisiyle de oku-nabilecek bir durum olursa ne olacak?

Mesela: **Yüz** lira. Bugün **yüz**meye gideceğim. **Yüzüm** yanmış. Aynı durum, Osmanlıcadaki bazı kelimeler için de geçerlidir. Mesela bazı kelime-lerin yazılışları aynıdır, fakat farklı okunurlar.

كوج	كول	صوص	قويو
Göç	Göl	Sos	Koyu
Güç	Gül -Mek	Sus	Kuyu

كول صوغوق	بوايش جوق كوج
Göl soğuk	Bu iş çok güç
گولمك كوزل	گوج وار اوزاغه
Gölmek güzel	Göç var uzağa

Aşağıdaki tabloya bakıldığında ise, durum biraz daha farklı ve karmaşık gözükabilir. Burada da yine kelimenin cümle içindeki kullanımına bakılır ve ona göre okunur.

بول	بول	بول	بول
Bül-ten	Bul	Böl	Bol

اکمگی بول ده وير
Ekmeği böl de ver
قيرمیزی بولتنله آرانپور
Kırmızı bültenle aranıyor
بول کپچه لوقانطه سی
Bol kepe lokantası
آرایان بولور
Arayan bulur

Yıl: 05 / Sayı: 47
TEMMUZ 2017
Şevval - Zilka'de 1438
ISSN: 2147-5334
osmanlicadergi.com
@osmanlicadergi

SÜEDA
Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Adına İmtiyaz Sahibi
ve Genel Yayın Yönetmeni
METİN UÇAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
A. MUHYİDDİN UZUN

Danışma Kurulu
AHMED SEMİZ
PROF. DR. ÖMER İŞBİLİR
YRD. DOÇ. DR. YUSUF BİLEN
DOÇ. DR. TURGUT KOÇOĞLU
YRD. DOÇ. DR. HÜSREV AKIN

Yayın Koordinatörü
İBRAHİM MAHİR ÇAKMAK

Hukuk Müşaviri
Av. HAKKI AYĞÜN

Tashih
AHMET BEYPAZAR
İBRAHİM KARABOĞA

Grafik Tasarım
ERDEM KÖYMEN

Sosyal Medya
OSMAN GAZALİ ÇAKMAK
ERDOĞAN AKMAN

Teknik Destek
ADEM KILIÇ

Abone ve Dağıtım Servisi
Tel: 0.212 671 51 80
Gsm: 0.530 148 63 83
info@sueda.com.tr

Abonelik Şartları
Tek dergi ücreti: 7₺
Abonelik ücreti: 70₺
Kargo ile abonelik ücreti: 90₺
Yurtdışı abonelik ücreti: 140₺

Hesap bilgileri
Alıcı: Süeda Basım Yayın Sanayi ve
Ticaret A.Ş.

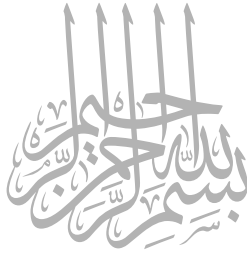
PTT Hesap No: 6391849

Kuveyt Türk IBAN:
TR82 0020 5000 0068 3301 0000 01

AlbarakaTürk IBAN:
TR53 0020 3000 0211 3660 0000 01

Hesap bilgileri
Alıcı: Süeda Basım Yayın Sanayi ve
Ticaret A.Ş.

Baskı Yeri
Hayrât Neşriyat Matbaa Tesisleri/Isparta
0.246 259 43 33

FİHRİST

BAŞ MUHARRİR 03
Toplumun Mayası Kelimelerdir

MÜLÂKÂT 04
İstanbul Milli Eğitim Müdürü Ömer Faruk YELKENCİ İle Mülâkat:
SÖZLÜK ÖZGÜRLÜKTÜR

OKUMA METİNLERİ 13
Bir Millete O Milletin Diliyle Oynamaktan Daha Büyük Suikast Olamaz

DEYİMLERİMİZ VE HİKÂYELERİ 19
Mümin Bir Yılan Deliğinden İki Defa Isırılmaz

BİLİYOR MUYDUNUZ? 20
Kelimelerin Kökenlerine Yolculuk * Sultân Vahideddin'den Orduya Nutuk *
Sultan Vahideddin'in Orduya Hitap ve Duasına Dair Belge

BELGE OKUMALARI 24
Osmanlıda Belge ve Yazı Çeşitleri * İhanetin Cezası İdamdır *
Devletin Asayişini Bozanlara İdam Cezası Talebine Dair Belge * Asker
Katillerinin İdamına Dair Şifreli Telgraf

HÜSN-İ HAT ÇALIŞMALARI 32
"Be" Harfi

OSMANLICA YAZABİLİYORUM 33
Yazı Alıştırmaları: "Allah İçin Sevmek"

KİTÂBE OKUMALARI 34
Miskinler Tekkesi Kitabesi

TARİHTEN NOTLAR 36
Kaşıkçı Elmasının Hikâyesi * Şair ve İmarcı Padişah * İhanetin Cezasız Kalmaz
* Esas Olan Adalet * Çocuk Eğitimine Dair Ferman

OSMANLICA ÖDÜLLÜ BULMACA 40

Osmanlıca
Eğitim ve Kültür Dergisi

هر کون بر یردن کو چمک نہ اپی
هر کون بر یره قومت نہ کوزل
بولانمادن طوٹمادن اقمق نہ خوش
دونہ برابر کیستدی جانجھرم
نہ قدر سوز و آرم دونه عائد
یشمدی کی شیلر سویلہ مک لازم

Her gün bir yerden göçmek ne iyi / Her gün bir yere konmak ne güzel
Bulanmadan, donmadan akmak, ne hoş! / Dünle beraber gitti cancağzım,
Ne kadar söz varsa düne ait / Şimdi yeni şeyler söylemek lazım...

Hazret-i Mevlana (ra)

BAŞ MUHARRİR

METİN UÇAR editor@osmanlicadergi.com @msserdengecti

تاج محمدی

طوبیومک مایه سی کلمه لرد

Toplunun Mayası Kelimelerdir

İşe kelimelerden başlarım diyordu, Konfüçyüs. Nasıl demesin ki, “Bir millete o milletin diliyle oynamaktan daha büyük suikast olamaz” diyordu Alman şair Goethe de. Oysa biz, iletişim çağında mağaralarda görünen resimli iletişim devirlerine dönmüş hale geldik neredeyse.

Bu maalesef gelinen acı tablo. Fakat diğer taraftan güzel gelişmeler de olmuyor değil. İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü “Sözlük Özgürlüktür” isimli bir proje başlattı. Daha çok kelime, daha çok düşünce ve üretkenlik. Daha çok bizden kelimeler, daha çok iletişim ve tarihi derinlik. Bunlar hakikaten güzel ve heyecan verici durumlar. Detaylarını röportajda okuyabilirsiniz.

Bu sene aynı zamanda Türk Dili Yılı ilan edildi. Bizi ilgilendiren kısım, kendimize ait kelimelere yönelme ve her anlamda etrafımızı bunlarla donatabilmektir. Tarihi muazzam bir derinliğimiz var, fakat Türkçe kelimelerin Türkçe karşılıkları (!) için lügat kullanmaya mecbur hale geldiklerimiz vakıadır. Bu durumdan acilen kurtulmamız elzemdir.

İşte bahsi geçen çalışmalar ve bunlarla birlikte dergimiz ve diğer destekleyici çalışmalarla birlikte yani hep beraber, el ele istenilen noktaya gelebiliriz. Bizim harcamız kelimelerimizdir. Lisanimızdır. Aynı zamanda harflerimizdir. Örgün ve yaygın eğitim olarak, sivil toplum kuruluşları ve medya olarak, aileler ve bütün neşriyatlar olarak bu konuda gerekli çalışmaların gönülden yapılması zaruridir. Biz olabilmek ve geleceği inşa edebilmek buna bağlıdır.

Dergimizde her zamanki bölümler farklı ve güncel mevzularla devam etmektedir. Her seviyeden muhatapın istifade edebileceği muhtelif metinler sizleri beklemektedir. Bu ay belge okuma bölümünde idamlarla alakalı belge ve şifreli telgraf-lara yer verdik. Dikkatinizi çekeceğini umuyoruz.

Bulmaca kısmı da güzel gidiyor. Siz okuyucularımızdan ciddi dönüşlerin olması bizleri sevindiriyor. Kitabı okumada bu ay Miskinler Tekkesi Kitabesi sizlerle olacak. Her ay metinlerin ardından verdiğimiz onlarca kelime de dünyamızda yerini alıyor. Lisanimız, kelimelerimiz ve harflerimiz üzerine yapılan bu çalışmalar aksamadan devam edecek inşallah. Her tatil yeni bir çalışmanın başlangıcıdır. Tatilde de takibe devam...

ایسه کلمه لردنه باشلارم دیوردی، قونفیوس. ناصل دیمه سینله، ”برملتیه اولملیک دبليله اوینامقدنه داهایسولک سؤ قصد اولاماز“ دیوردی آلامه شاعر کونه ده. اویسه بز، ایلتیم هاغنده مغاره لردنه کورونن رسمای ایلتیم دورلرینه دونه هاله کلدک نره ده یه.

بو مع الاسف کلینن آجی طابو. فقط دیگر طرفده کوزل کلیمه لردنه اولمبور دغل. استانبول ملی آلتیم مدیرلی ”سوزلک اوزگورلکر“ اسمای بر پروژه باشلاندی. داهایسولک کلمه، داهایسولک و اوتکلک. داهایسولک بزدنه کلمه لر. داهایسولک و تاریخی درینک. بونار حقیقتاً کوزل و هیجانه ویرجی طورومار. دناییرینی روبرونازده اوقویایلریشاز.

بو سنه عین زمانده ترک دیلی یلی اعلامه ایدیلدی. بزای ایللیندیریه قسم، کندیمزه عائد کلمه لره یوکلیمه و هر اعلامده اهر قهری بونارلر طوناییلیمکدر. تاریخی معظم بر درینلیمز وار. فقط ترک کلمه لرلر ترک فارسیلقلاری (!) ایچمه لغات قولانیمیه مجبور هاله کلدیمز واقعه در. بو طورومده عاجلا قورتوله مز الزمدر.

ایسه جئی کین هایسولر و بونارلر برلده درکیمز و دیگر دستقله یچی هایسولرلر برلده یعنی هب برابر، ال اله ایسه نیان نقطه یه کلدیمیز. بزم خرمیمز کلمه لریمزد. لایمزد. عین زمانده حرفلیمزد. اوزکوم و یایغین آلتیم اولاروم، سیویل طوبیوم قورولوشاری و مدیه اولاروم، عائله لر و بتوم نربانار اولاروم بو قونوده کرکلی هایسولرلر کولمده یایسلی ضروریدر. بز اولاییمک و کلدیمز انشایده یایمک بوک باغلیدر.

درکیمزه هر زمانای بولومار فرقای و کونجیل موضوعلرله دوام ایتمکده در. هر سویده مخاطبک استفاده ایدیمه هب مختلف متنار سزلی بقله مکده در. بو آیی بلکه اوقومه بولومنده اعداملرله علاقه لی بلکه و شیفره لی تلغرافلر یه ویردک. دقتاری کلدیمز اومبور.

بوله به قسمی ده کوزل کیدیور. سز اوقویویلیمزدنه هدی دنوشلرلر اولسی بزلری سونیدیریور. کتابه اوقومه ده بو آیی مکینلر کلبه سی کتابه سی سزلره اولاموم. هر آیی متنارلر آردنده ویردیمز اوناربه کلمه ده دنایمزه یرینی آلیور. لایمز، کلمه لریمز و حرفلیمز اوزرینه یایلامه بو هایسولر اقاماده دوام ایدیمک له شاء الله. هر تعطیل یایی بر هایسولرلر باشلانیمیدر. تعطیلده ده تعقیبه دوام...

متین اوچار

سۆزلۈك ۆزگۈرلۈكتۇر

SÖZLÜK ÖZGÜRLÜKTÜR

Mülakat:
Ömer Faruk YELKENÇİ
İstanbul Millî Eğitim Müdürü

Mülakat Yapan:
Metin UÇAR

خواجهم ياقين زمانده “سوزلك اوزكورلكدرك” افاده سييله بر فعاليت باشلاتديڭز. دتايلريني قونوشاجغز، محقق. بن “سوزلك اوزكورلكدرك” افاده سندن باشلامق ايسترم. بونكله نه ي قصد ايدييورسڭز، سزدن ديڭله مك ايسترز؟

سوزلك اوزرينه، قاموس اوزرينه سويله نيلن چوق سوز وار، كلام كبارلر وار. بونلرڭ اڭ كوزلرلرندن بر دانه سي جھيل مريچڭ “قاموس ناموسدر” افاده سيدر. “سوزلك اوزكورلكدرك” افاده سي اوزرندن كيده جك اولورسه ق، كلمه خزينه ڭز، قاورام بيلكيڭز نه قدر كنيشسه او قدر كنيش دوشونه بيليرسڭز. نه قدر كنيش دوشونويورسه ڭز او قدر اوزكورسڭز، قيصة جه بو. طولاييسيله چيقيش نقطه مزي بونڭ اوزرنده شكللنديردككه بر طرفدن كلمه طاغارچنڭ و قاورام بيلكيسنڭ اونجه اورغو ياييوزر، بر طرفدن ده اوزكورلگڭ نه اولديغني سويله مش اولويوزر. انسانڭ فطرتنه آيقيري، طولوم دگرلرينه آيقيري ايسته ديڭز شئي يايقمده اوزكورسڭز آڭلايشنڭ قارشيسنده طوران بر اوزكورلك آڭلايشني اورته يه قويمش اولدق.

Hocam yakın zamanda “Sözlük özgürlüktür” ifadesiyle bir faaliyet başlattınız. Detaylarını konuşacağız, muhakkak. Ben “Sözlük özgürlüktür” ifadesinden başlamak isterim. Bununla neyi kastediyorsunuz, sizden dinlemek isteriz?

Sözlük üzerine, kamus üzerine söylenilen çok söz var, kelam-ı kibarlar var. Bunların en güzelinden bir tanesi Cemil Meriç’in “Kamus namustur” ifadesidir. “Sözlük özgürlüktür” ifadesi üzerinden gidecek olursak, kelime hazineniz, kavram bilginiz ne kadar genişse o kadar geniş düşünebilirsiniz. Ne kadar geniş düşünüyorsanız o kadar özgürsünüz, kısaca bu. Dolayısıyla çıkış noktamızı bunun üzerinde şekillendirdik ki bir taraftan kelime dağarcığının ve kavram bilgisinin önemine vurgu yapıyoruz, bir taraftan da özgürlüğün ne olduğunu söylemiş oluyoruz. İnsanın fıtratına aykırı, toplum değerlerine aykırı istediğiniz şeyi yapmakta

پروژه ده اصل هدف نه در؟

أوڭجه لكله بر پروبلم وار أوڭجه او پروبلمی تثبیت ایتمك كركیور. اورتده اوزون زماندر قونوشیلان ”بیلیم دیلی اورتهمیورز“ ”چوچقلمیز تركجه یی ۱۰۰ كلمه یله قونوشیورلر“ ”فلسفه اورتهمیورز“ وس. طرزنده طارتیشمه لر وار. حتی باشقه بر طارتیشمه ده ”چوچقلمیز بر ییانچی دیلی اوگرنه میورلر.“ تاریخ پرسپكتیفی ایچنده ۱۰۰ سنه اولنه كیتدیگنر زمان او دونمده بر سورو انسان صایایلیرسگنر ادبیاتچی، صنعت آدمی، بیلیم آدمی، دولت آدمی... بونلر دیلی ده اوگرنشلر، دوشونجه ده اورتتمشلر. او دونمده کی اگیتیم طارتیشمه لرینه باقیورسگنر، بوكون بزم ۲۰۰۰ لی ییللردن صوڭره تركیه ده کی اگیتیمجیلرڭ سویله دیگی شیلری احمد مدحت افندی کی، عائشه صدیقه خانم کی انسانلر تا ۱۹ نجی یوز ییلده سویله مشلر. بزم اگیتیمجیلریمز بونلری بوكون یڭی كشف ایدیورمش کی كوندمه كتیردیله. ۱۰۰ سنه اوڭجه یه باقدیگنر زمان فرانسزجه یی، فارسجه یی، عربجه یی چوق قولای اوگرنوب قونوشایلمشلر، قوللانا ییلمشلر؛ هم ده چوق اتکیلی بر شكلده یایمشلر بونی.

تكرار ایده جك اولورسه ق، كنجلریمز ۱۰۰ كلمه یله قونوشیور. اصلنده یتیشکینلر ده ۱۰۰ كلمه یله قونوشیور. دوشونجه اورتهمیورز، بیلیم اورتهمیورز، ایکنجی بر دیل اوگرنه میورز، بیلیم دیلی قورامیورز وس. بونلری دوشوندیگمزه اصلنده بزم اوزللكله بللی دونملرده دیل اوزرنده یاییلان اوپه راسیونلردن، اوزرینه یاییلان عملیاتلردن طولای بو نقطه یه كلدیگمزی، دیلمزی غائب ایتمك اوزره اولدیغمزی، دیلمزڭ زنکینلگندن اوزاقلاشدیغمزی کورو یورز. بزم قوللاندیغمز، یاشی اللینڭ اوزرنده اولان انسانلرڭ قوللاندیگی كلمه لری چوچقلمیز بیلمدكلری ایچون قوللانا میورلر. اوڭلرینی آچمازسه ق اوگرنه احتماللری ده یوق. اویله یسه بزم تمل آماجمز، بو كلمه بیلکیسنی و قاورام خزینه سنی تكرار چوچقلمیزڭ اوڭنه كتیرمك. بونی یایایلمك ایچون اوزون وعده ده فرقلی چالیشمه لر یایاییلیر اما اورتهمیورز وعده ده اسکیدن صاحب اولدیغمز، بزم چوچقلمیزده كنجلگمزه چوقجه یایدیغمز فقط شیمدیله ترك ایدیلمش اولان اصلنده بر آراشدیرمه جی طورى ده اورتهمیورز قویان سوزلك اوقومه آلیشقانلغنی چوچقلمیزه تكرار قزاندیرمه مز كركیر دییه دوشوندك. یكى، بونی ناصل قراندیراجغز؟

özgürsünüz anlayışının karşısında duran bir özgürlük anlayışını ortaya koymuş olduk.

Projede asıl hedef nedir?

Öncelikle bir problem var önce o problemi tespit etmek gerekiyor. Ortada uzun zamandır konuşulan “Bilim dili üretmiyoruz” “Çocuklarımız Türkçeyi 100 kelimeyle konuşuyorlar” “Felsefe üretmiyoruz” vs. tarzında tartışmalar var. Hatta başka bir tartışma da “Çocuklarımız bir yabancı dili öğrenemiyorlar.” Tarih perspektifi içinde 100 sene evveline gittiğiniz zaman o dönemde bir sürü insan sayabilirsiniz edebiyatçı, sanat adamı, bilim adamı, devlet adamı... Bunlar dili de öğrenmişler, düşünce de üretmişler. O dönemdeki eğitim tartışmalarına bakıyorsanız, bugün bizim 2000’li yıllardan sonra Türkiye’deki eğitimcilerin söylediği şeyleri Ahmet Mithat Efendi gibi, Ayşe Sıdika Hanım gibi insanlar ta 19. yüzyılda söylemişler. Bizim eğitimcilerimiz bunları bugün yeni keşfediyormuş gibi gündeme getirdiler. 100 sene önceye baktığınız zaman Fransızca’yı, Farsçayı, Arapçayı çok kolay öğrenip konuşabilmişler, kullanabilmişler; hem de çok etkili bir şekilde yapmışlar bunu.

Tekrar edecek olursak, gençlerimiz 100 kelimeyle konuşuyor. Aslında yetişkinler de 100 kelimeyle konuşuyor. Düşünce üretmiyoruz, bilim üretmiyoruz, ikinci bir dil öğrenemiyoruz, bilim dili kuramıyoruz vs. Bunları düşündüğümüzde aslında bizim özellikle belli dönemlerde dil üzerinde yapılan operasyonlardan, üzerine yapılan ameliyatlardan dolayı bu noktaya geldiğimizi, dilimizi kaybetmek üzere olduğumuzu, dilimizin zenginliğinden uzaklaştığımızı görüyoruz. Bizim kullandığımız, yaşı ellinin üzerinde olan insanların kullandığı kelimeleri çocuklarımız bilmedikleri için kullanamıyorlar. Önlerini açmazsak öğrenme ihtimalleri de yok. Öyleyse bizim temel amacımız, bu kelime bilgisini ve kavram

استانبول كنلنده كنیش قایساملی بر چالیشمه یاپارق، بو نقطه ده بر فرقندهلق اولوشدیرارق سوزلك اوقومه آلیشقانلغنی تکرار چوجقلرڭ کوندمنه صوقوب سوزلك اوقومه لرینی صاغلایاجغز. بویله جه کلمه خزینه لرینی و قاورام بیلکیلرینی کنیشلته بیله جگمزی دوشوندک. هدفمزی ده چیقیش نقطه مزی ده بو شکلده تعریف ایده بیلیرز.

بو قونویله ایلکیلی هدف اولارق قاچ کلمه اوقوناجق؟ کلمه یی ساده جه سوزلکدن اوقومق دگل بر ده کچدیگی یرده، کتاب اوقویارق اوگرنگ کبی چالیشمه لر ده وارمی؟

یونس امره ایله محمد عاکف آراسنی آلدیغکز زمان دیل اولارق ده بر دگیشیم وار اما عاکف، یونس امره نڭ دیلنی بیلیمور. بزده او دوامیلیق غائب اولدیغی ایچون بز داها عاکفڭ دیلنی بیلیمیورز؛ یونس امره نڭ دیلنی ده بیلیمیورز. آماجمز یونس امره ایله محمد عاکف آراسنده کی یولی تکراردن برلشدیرمک و او یولڭ کونمز کلمه سنی صاغلایمق. ۱۹نجی یوز ییلده کی کبی بر عثمانلی ترکجه سی قونوشولسون کبی بر نیتمز یوق، بویله بر شی ممکن ده دگل. دیل جانلی بر یاپیدر. ذاتا جاپ جانلی بر یرلرده طوران او دیله عائد عنصرلریمزی تکرار حیاتڭ ایچنه اوتورتمه مز کرکیور.

یونس امره ده کی قاوراملره کلمه لره باقدیغکز زمان عشقڭ اودندن بحث ایدر. چوجقلریمز اصلنده ”عشق“ کلمه سنی ده بیلیمیورلر، ”اود“ کلمه سنی بیلیمیورلر. یونس امره ده چوقجه قوللانیلان و آناطولیده قوللانیلان، حالا جانلی اولان کلمه لر شهرڭ کوندمنه بر تورلی کیره مییور. مثلاً یونس امره دیواننده ۴۱۵۰ فرقلی کلمه وار، صفحاتڭ لغتجه سنده آشاغی یوقاری ۲۵۰۰ کلمه وار. شیمدی صنف سویه سنه کوره دگیشن اورانده بو کلمه لری اوگرنه بیلمه لرینی ایستیورز. بونلر اوست هدف.

سوزلك اوزکورلکدر پروژه سی ایچنده تڭ واسطه مز سوزلك اوقومه دگل. بو، واسطه لردن بر دانه سی. بیت ازبرله مه، بیت ازبرلرکن ده اوراده کی کلمه لری اوگرنه کبی بیتڭ و اونڭ آلتنه لغتجه نڭ یازیلی اولدیغی کورسلرله دستکلنن اتکینلکلیمز وار. یننه صوسیال مدیه اوزرندن برچوق اتکینلک کیشیدیریلیور. طانینمش یوتییورلردن استفاده ایدیورز. سوزلك اوقومه آلیشقانلغی اولان انته لکتوئلریمزی اوقولریمزه چاغیرارق، ’اونلر ناصل سوزلك اوقوردی‘ یی اوگرنجیلریمزه

hazinesini tekrar çocuklarımızın önüne getirmek. Bunu yapabilmek için uzun vadede farklı çalışmalar yapılabilir ama orta vadede eskiden sahip olduğumuz, bizim çocukluğumuzda gençliğimizde çokça yaptığımız fakat şimdilerde terk edilmiş olan aslında bir araştırmacı tavrı da ortaya koyan sözlük okuma alışkanlığını çocuklarımıza tekrar kazandırmamız gerekir diye düşündük. Peki, bunu nasıl kazandıracamız? İstanbul genelinde geniş kapsamlı bir çalışma yaparak, bu noktada bir farkındalık oluşturarak sözlük okuma alışkanlığını tekrar çocukların gündemine sokup sözlük okumalarını sağlayacağız. Böylece kelime hazinelerini ve kavram bilgilerini genişletebileceğimizi düşündük. Hedefimizi de çıkış noktamızı da bu şekilde tarif edebiliriz.

Bu konuyla ilgili hedef olarak kaç kelime okunacak? Kelimeyi sadece sözlükten okumak değil bir de geçtiği yerde, kitap okuyarak öğrenmek gibi çalışmalar da var mı?

Yunus Emre ile Mehmet Akif arasını aldığınız zaman dil olarak da bir değişim var ama Akif, Yunus Emre'nin dilini biliyor. Bizde o devamlılık kayb olduğu için biz daha Akif'in dilini bilmiyoruz; Yunus Emre'nin dilini de bilmiyoruz. Amacımız Yunus Emre ile Mehmet Akif arasındaki yolu tekrardan birleştirmek ve o yolun günümüze gelmesini sağlamak. 19. yüzyıldaki gibi bir Osmanlı Türkçesi konuşulsun gibi bir niyetimiz yok, böyle bir şey mümkün de değil. Dil canlı bir yapıdır. Zaten capcanlı bir yerlerde duran o dile ait unsurlarımızı tekrar hayatın içine oturtmamız gerekiyor.

Yunus Emre'deki kavramlara kelimelere baktığınız zaman aşkın odundan bahseder. Çocuklarımız aslında "aşk" kelimesini de bilmiyorlar, "od" kelimesini bilmiyorlar. Yunus Emre'de çokça kullanılan ve Anadolu'da kullanılan, hâlâ canlı olan kelimeler şehrin

كوستريورز. طولاييسيله بتون آراچلرى برابر دوريه سوقارق و يونس امره دن محمد عاكفه كيدن يولى چيزه رك. اوندن سوڭره اوڭرنجى ايسته ديگى كيشيلرى آلسين، ايسته ديگى اثرلرى آلسين؛ هر شئي اوڭرتمه شانسمز يوق. اگيتيمده بزم اوڭرنجى يه يول آچمه مز، اشارت طاشلرينى كوسترمه مز لازم. اشارت طاشلرينى كوستردكدن سوڭره آرتق بونى كنديلرى ياپاجقلردر. بو شكلده ده كرك يونس امره ديوانى اوزرندن كركسه صفحات اوزرندن چوق صاييده كلمه و قاورام ايدينه جكلرينى دوشونويورز. كنىل اولارق هدفلىرمز ده بونلر.

اورته اوقوللرده بو پروژه قايىسامنده چوق صاييده كتابلره اوڭرنجىلىرىمىز بولوشدىرمىق كى بر دردىمىز يوق اما كولتوريمىزنىڭ قلاسيك كوچلى اثرلرى وار. اورته اوقوللرده ۷، ليسه لرده ۱۲ دانه اثرىمىزى اوڭرنجىلىرىمىزله طوغرى بر شكلده بولوشدىرمىق نيتىمىز. قلاسيك اثرلردن كونمزه ياقىن اثرلره طوغرى چوجقلىرىمىزى يوڭلندىروب اورالردن استفاده ايتمه لرىنى صاغلایاجغز.

اوڭرنجىلر اتكىنلگه قاتىلمه قونوسنده تماماً سربستى اولاجقلر؟

طانىتىم طويلا نيتىمىزده ۲۰۰ دانه اوقولزنىڭ مديرى واردى اونلره ناصل ياپاجقلرىنى تعريف ايتدىك. اوقوللرىمىزده بو چاليشمىلرى ياپمىلرى زورونلى اولاجق. ساده جه آز اوڭجه ديدىگم كى اسنىك طرفى، بز چوجقلره اشارت طاشلرىنى كوستره جگىز، اونلر كنديلرى نه قدر كلىشديرلرسه كلىشديره جكلر. استانبول سطحنه يايمة ايشنى بو اويغولامه يي كوردكدن سوڭره ياپاجغىز ان شاء الله.

gündemine bir türlü giremiyor. Mesela Yunus Emre divanında 4150 farklı kelime var, Safahat'ın lügatçesinde aşağı yukarı 2500 kelime var. Şimdi sınıf seviyesine göre değişen oranda bu kelimeleri öğrenebilmelerini istiyoruz. Bunlar üst hedef.

Sözlük özgürlüktür projesi içinde tek vasıtamız sözlük okuma değil. Bu, vasıtalardan bir tanesi. Beyit ezberleme, beyit ezberlerken de oradaki kelimeleri öğrenme gibi beytin ve onun altına lügatçenin yazılı olduğu görsellerle desteklenen etkinliklerimiz var. Yine sosyal medya üzerinden birçok etkinlik geliştiriliyor. Tanınmış Youtuber'lerden istifade ediyoruz. Sözlük okuma alışkanlığı olan entelektüellerimizi okullarımıza çağırarak, 'onlar nasıl sözlük okurdu'yu öğrencilerimize gösteriyoruz. Dolayısıyla bütün araçları beraber devreye sokarak ve Yunus Emre'den Mehmet Akif'e giden yolu çizerek. Ondan sonra öğrenci istediği kişileri alsın, istediği eserleri alsın; her şeyi öğretme şansımız yok. Eğitimde bizim öğrenciye yol açmamız, işaret taşlarını göstermemiz lazım. İşaret taşlarını gösterdikten sonra artık bunu kendileri yapacaklardır. Bu şekilde de gerek Yunus Emre divanı üzerinden gerekse Safahat üzerinden çok sayıda kelime ve kavram edineceklerini düşünüyoruz. Genel olarak hedeflerimiz de bunlar.

Ortaokullarda bu proje kapsamında çok sayıda kitapla öğrencilerimizi buluşturmak gibi bir derdimiz yok ama kültürümüzün klasik güçlü eserleri var. Ortaokullarda 7, liselerde 12 tane eserimizi öğrencilerimizle doğru bir şekilde buluşturmak niyetindeyiz. Klasik eserlerden günümüze yakın eserlere doğru çocuklarımızı yönlendirip oralarından istifade etmelerini sağlayacağız.

Öğrenciler etkinliğe katılma konusunda tamamen serbest mi olacaklar?

امید ایدیورز که بو پروژه استانبول ایله برلکده بتون ترکیه یه یاییلیر.
پروژه نڭ ترکیه کنلنده اوغولانمسی ایچون بر تکلیفنگز اولاجقمی؟

باقانلغمز استانبولده باشاریلی اولان چالیشمه لری ترکیه کنلنه یاییور
اما شونی سویله مک ایستیورم، اوزللكه مطلقا بونده باشاریلی
اولوناجغنی دوشونویورز و اڭ چوق چوقلریمزڭ ولیلرڭ بوڭا چوق
رغبت کوستره جگنی دوشونویورز. بونڭ ایچون استانبولڭ بو ایشی
بیتیرمه سنی بکله مه یه کرک یوق. دیگر ایللریمز ده راحتقله کندی
ایللرنده باشلاتاییلیر. بو برارز ده بو قونویله ایلکیلی اولمه یه باقییور.

بو آراده اوقوللرده عثمانلی ترکجه سی سچمه لی درس اولارق
اوقوتولیور و کچدیگمز دونمه ۱۷۰ ییڭ اوگرنجی بو درسلردن
استفاده ایتدیلر. بو پروژه یله کسیشه جگی نقطه وارمی، اولورمی ویا
بربرینه ناصل قاتقیسی اولور بویله بر دوشونجه گز اولدیمی؟

شیمدی آدی اوستنده سچمه لی درس اولدیغی ایچون بوراده بر زورلامه
یایمه سوز قونوسی اولماز اما اوگرنجیلریمز دیلرینی طانیدقجه داها ده
طانیق ایسته یه جکدر. دیل ذوقلی بر شیدر، ییچی کمالڭ افاده سیله،
”ترکجه م اغزمده آنامڭ آق سوتی کیدر“ یعنی اویله لذتلی بر
شیدر. اوگرندکجه داها ده ایسته یه جکدر.

اگیتیم سیستمزڭ اڭ بیوک پروبلمی سیناو مرکزی بر اگیتیم سیستمی
اولمسی. بوندن قورتولمدقجه بعض شیلری ایسته دیگمز کبی یایمه مز
ممکن اولیور. اما بو چالیشمه ایله چوقلر بونڭ لذتنی آلدقارنده
داها چوق ایلکیلنمک ایسته یه جکدر. فقط دستکلنمسی کرکیور.
مثلا شیمدی بن سزڭ کتیردیگنز چالیشمه لری کورنجه چوق موتلو
اولدم. چونکه ملی اگیتیم مدیرلگی اولارق بز سوزلک اوزکورلکدر
پروژه سنی یورتورکن بعض شیلری یایمق زورنده قالا جغز. بو قونوده
جدی چالیشمه یوق مع الاسف. سزڭ یایدیگنز چالیشمه چوق
سویملی بر چالیشمه، بونڭله برچوق شیئی حل ایده ییلیرز. او یوزدن
بز یاینجیلری ده دعوت ایتمشدک بورایه. بو قونوده چالیشمه لرڭ
یاییلمسی کرکیور؛ بو چالیشمه لر ده بو آڭلامده چوق دگرلی.

طولاییسیله بزم بو آتدیغمز آدیمله ماتریال اولوشدیراییلدکجه، اتکیلک
اولوشدیراییلدکجه اوگرنجیلریمز عثمانلی ترکجه سنه داها چوق
یوڭله جکدر، نه لری آڭلایاییله جکلرینی کوره جکدر. اورنگڭ

Tanıtım toplantımızda 200 tane okulumuzun müdürü vardı onlara nasıl yapacaklarını tarif ettik. Okullarımızda bu çalışmalarını yapmaları zorunlu olacak. Sadece az önce dediğim gibi esnek tarafı, biz çocuklara işaret taşlarını göstereceğiz, onlar kendileri ne kadar geliştirirlerse geliştirecekler. İstanbul sathına yayma işini bu uygulamayı gördükten sonra yapacağız inşallah.

Ümit ediyoruz ki bu proje İstanbul’la birlikte bütün Türkiye’ye yayılır. Projenin Türkiye genelinde uygulanması için bir teklifiniz olacak mı?

Bakanlığımız İstanbul’da başarılı olan çalışmaları Türkiye geneline yayıyor ama şunu söylemek istiyorum, özellikle mutlaka bunda başarılı olunacağını düşünüyoruz ve en çok çocuklarımızın velilerin buna çok rağbet göstereceğini düşünüyoruz. Bunun için İstanbul’un bu işi bitirmesini beklemeye gerek yok. Diğer illerimiz de rahatlıkla kendi illerinde başlatabilir. Bu biraz da bu konuyla ilgili olmaya bakıyor.

Bu arada okullarda Osmanlı Türkçesi seçmeli ders olarak okutuluyor ve geçtiğimiz dönemde 170.000 öğrenci bu derslerden istifade ettiler. Bu projeye kesişeceği nokta var mı, olur mu veya birbirine nasıl katkısı olur böyle bir düşünceğiniz oldu mu?

Şimdi adı üstünde seçmeli ders olduğu için burada bir zorlama yapma söz konusu olmaz ama öğrencilerimiz dillerini tanıdıkça daha da tanımak isteyecektir. Dil zevkli bir şeydir, Yahya Kemal’in ifadesiyle, “Türkçem ağzımda ananın ak sütü gibidir” yani öyle lezzetli bir şeydir. Öğrendikçe daha da isteyeceklerdir.

Eğitim sistemimizin en büyük problemi sınav merkezli bir eğitim sistemi olması. Bundan kurtulmadıkça bazı şeyleri istediğimiz gibi yapmamız mümkün

olmuyor. Ama bu çalışma ile çocuklar bunun lezzetini aldıklarında daha çok ilgilenmek isteyeceklerdir. Fakat desteklenmesi gerekiyor. Mesela şimdi ben sizin getirdiğiniz çalışmaları görünce çok mutlu oldum. Çünkü Milli Eğitim Müdürlüğü olarak biz sözlük özgürlüktür projesini yürütürken bazı şeyleri yapmak zorunda kalacağız. Bu konuda ciddi çalışma yok maalesef. Sizin yaptığınız çalışma çok sevimli bir çalışma, bununla birçok şeyi halledebiliriz. O yüzden biz yayıncıları da davet etmiştik buraya. Bu konuda çalışmaların yapılması gerekiyor; bu çalışmalar da bu anlamda çok değerli.

Dolayısıyla bizim bu attığımız adımla materyal oluşturabildikçe, etkinlik oluşturabildikçe öğrencilerimiz Osmanlı Türkçesi'ne daha çok yöneleceklerdir, neleri anlayabileceklerini göreceklerdir. Örneğin kitabe nedir bilmiyor, bütün tarihi eserlerimizin, ibadethane olanından tutun devlet daireleri, türbelere vesaireye kadar kimlik kartları var üzerlerinde, kimlik kartını okuyamıyor insanımız. Bunu dedesinin, babasının mezar taşını okuyamamak şeklinde ifade ediyorlar. Ben daha genişletiyorum bunu, bütün bu kadim yapıların kimlik kartlarını okuyamıyoruz. Şimdi bunun farkına varacak mesela. Bu ilgi oluştuktan sonra da Osmanlı Türkçesi dersi seçiminin daha çok olacağını söyleyebiliriz.

Ama yanlış anlaşılmasın, bunu özellikle ifade edeyim; bu çalışma Osmanlı Türkçesi dersi merkezli bir çalışma değil. Bizim yaptığımız çalışmayı matematikçi de yapabilir, yapmalı da. Öğrencilerimiz aritmetiğin ne demek olduğunu, hendesenin ne demek olduğunu öğrenmelidir. Hendesenin ne olduğunun matematikçi öğretsin bizahmet. Her branş birçok şeyi öğretebilir.

Kitabe ne der bilmiyور، بتون تاريخی اثرلریمزڭ، عبادتخانه اولاندن طوتڭ دولت دائره‌لری، تره‌لره وسائره‌یه قدر کیمک قارتلری وار اوزرلرنده، کیمک قارتی اوقویامیور انسانمز. بونی دده‌سنڭ، باباسنڭ مزار طاشنی اوقویاماق شکلنده افاده ایدیورلر. بن داها کنیشلتیورم بونی، بتون بو قدیم یاپیلرڭ کیمک قارتلرینی اوقویامیورز. شیمدی بونڭ فرقه وارجق مثلاً. بو ایلکی اولوشدقدن صوڭره ده عثمانلی ترکیه‌سی درسی سچیمنڭ داها چوق اولاجغنی سویله‌یه‌بیلیرز.

اما یاڭلیش آڭلاشیلماسین، بونی اوزلکله افاده ایده‌یم؛ بو چالیشمه عثمانلی ترکیه‌سی درسی مرکزلی بر چالیشمه دگل. بزم یاپدیغمز

چالیشمه یی ماتماتیکجی ده یاپایلیر، یایملی ده. اوگرنجیلریمز آریتمتیگنڭ نه دیمک اولدیغنی، هندسه نڭ نه دیمک اولدیغنی اوگرنجیلر. هندسه نڭ نه اولدیغنڭ ماتماتیکجی اوگرتسین بر زاحمت. هر برانش برچوق شیئ اوگرته بیلیر.

شونی ده مراق اییدیورم خواجهم. سوزلك اوقویان بر اوگرنجی سوزلگی بوکونکی ترکجه ایله یازیلی اولدیغی شکلله می یوقسه ایکسینڭ یازیلی اولدیغی حاليله می اوقویاجق؟

بز ایلک اتایده عثمانلی آلفابه سی ایله یازیلوب یازیلمامسینی اؤنمه مییورز. چونکه او زمان آماجزدن اوزاقلاشیرز. بو عثمانلی ترکجه سی درسنڭ ایشی، تکنیک بویوت دیدیگم او. اونڭله اوغراشاجقسه او سویه یه کلدیسه درسینی سچسین، او درسه کیتسین.

قصدم شو، شمس الدین سامینڭ قاموس ترکیسی کی دگل ده فرید دولی اوغلنڭ عثمانلیجه یازیلیشنڭ ده برابر یر آلدیغی بر لغات اولایلیرمی؟

ترجیح ایدیله بیلیر اما آلفابه اوزرنده وقت غائب ایتمک ایسته مییورز. چوق وقت غائب ایتدک ذاتا بو قونوده. اوگرنجیلریمز کلمه لری میز اوگرنسینلر. دوشونسه گزه ملی اگیتیم باقانلغنه معارف باقانلغی دییه بیلسه ک نه اولور؟ معارف باقانلغی دیدیگنر زمان، اوگرنجی عرفانڭ نه اولدیغنی، عارفڭ نه اولدیغنی ده آڭلایاجق. کندینی طانیمه نڭ نه دیمک اولدیغنی، کندینی بیلمه نڭ نه دیمک اولدیغنی، کندینی بیلنڭ ربّنی بیله جگنی بیله جک. کندینی طانیمق فرقنده لغنی، عارف اوله فرقنده لغنی حسّ ایدن بر اوگرنجی، اوتتولوثیق بر مجادلّه یه کیره جک، بدنسل اولارق بیولوثیک بر چابه یه کیره جک. کذا کائناتی، اورنی، اوزای طانیمه یه چالیشاجق. او زمان بز حالا آیا انسان کوندره مدک، آیا نیه کیده مدک مسئله سنی طارتیشمایاجغز.

شیمدی عرفانی بیلیمیور چوجق، حکمتی بیلیمیور. ادراک نه دیمکدر بیلیمیور. آیدینمز بیلیمیور ادراک کلمه سنی. انکلیزجه ده cognition دییه بر کلمه وار، اونی بیلیش دییه چویریور. آرقداشم، بونڭ قارشیلغنده

Şunu da merak ediyorum hocam. Sözlük okuyan bir öğrenci sözlüğü bugünkü Türkçe ile yazılı olduğu şekliyle mi yoksa ikisinin yazılı olduğu haliyle mi okuyacak?

Biz ilk etapta Osmanlı alfabesi ile yazılıp yazılmamasını önemsemiyoruz. Çünkü o zaman amacımızdan uzaklaşırız. Bu Osmanlı Türkçesi dersinin işi, teknik boyut dediğim o. Onunla uğraşacaksa o seviyeye geldiyse dersini seçsin, o derse gitsin.

Kastımşu, Şemsettin Sami'nin Kamus-ı Türki'si gibi değil de Ferit Develioğlu'nun Osmanlıca yazılışının da beraber yer aldığı bir lügat olabilir mi?

Tercih edilebilir ama alfabe üzerinde vakit kaybetmek istemiyoruz. Çok vakit kaybettik zaten bu konuda. Öğrencilerimiz kelimeleirimizi öğrensinler. Düşünsenize Milli Eğitim Bakanlığına Maarif Bakanlığı diyebilsek ne olur? Maarif Bakanlığı dediğiniz zaman, öğrenci irfanın ne olduğunu, arifin ne olduğunu da anlayacak. Kendini tanımanın ne demek olduğunu, kendini bilmenin ne demek olduğunu, kendini bilen Rabbini bileceğini bilecek. Kendini tanımak farkındalığını, arif olma farkındalığını hisseden bir öğrenci, ontolojik bir mücadeleye girecek, bedensel olarak biyolojik bir çabaya girecek. Keza kâinatı, evreni, uzayı tanımaya çalışacak. O zaman biz hala aya insan gönderemedik, aya niye gidemedik meselesini tartışmayacağız.

Şimdi irfanı bilmiyor çocuk, hikmeti bilmiyor. İdrak ne demektir bilmiyor. Aydınımız bilmiyor idrak kelimesini. İngilizcede cognition diye bir kelime var, onu biliş diye çeviriyor. Arkadaşım, bunun karşılığında günlük hayatta hala kullanılan, herkesin ne demek istediğini rahatlıkla anladığı bir kelime var, idrak var. Öğrencilerimiz çocuklarımız çok geç öğreniyorlar bunları. Neden eğitim süreçlerinde yok?

كونلك حياتده حالا قوللانيلان، هر كسك نه ديمك ايسته ديگني راحتلقه اڭلاديغي بر كلمه وار، ادراك وار. اوگرنجيلريمز چوجقلىمىز چوق كيچ اوگرنيورلر بونلرى. نه دن اگيتيم سورچلرندە يوق؟

تام ده رويورتاڭ باشندن سويله ديگم جانلى كلمه لريمز وار و حالا جاپ جانليلر. يعنى سوكى نه قدر جانلى ايسه، ادراك ده او قدر جانلى اما او جانلى يي آلوب قوللانمىيورز. بيليش نه در، نه آڭلاتييور سزه؟ بيليش ديدىگنده عقلگزه نه كلييور؟ ذهنمزه قاورام اولارق بر قارشيلغي اولوشمايور. اما ادراك ديدىگمزه بر مسئله يي بر اولغوي، بر قاورامى درينله مه سنه قاورامه، بيلمه، آڭلامه... غائب ايدە جك و قتمز يوق. بر آن اول بونلرى اوگرتملى يز. اما عثمانلى تركجه سنك آلفابه سنى عثمانلى تركجه سى درسندە اوگرتمىنلر. بزم ايچون چوق ده زور دگل بو. يعنى جامعده ايكي آي ياز قورسنه كيتمش اولان چوجغكز، بونى بر هفته ده، اون كوندە راحتلقه حل ايدە بيلير. اوگرنجيلريمزڭ، چوجقلىمىزڭ كلمه خزينه سنى، قاورام بيلكىسنى داها خيزلى ناصل كليشديروب اونلرڭ دوشونجه دنيا لرينى زنكىنلشديره بيليرز، بويله جه اوزكورلشمه لرينى صاغلایا بيليرز بونى دوشونويورز.

۲۰۱۷ ترك دىلى يىلى اعلان ايديلمىسيله سزڭ بو پروژە ڭز كوزل بر توافق اولمش او زمان دگلمى؟

نيت خيرلى اولنجه بويله كوزل شيلر قارشىگزه چيقا بيليور.

يكي، بو آڭلامده صوڭ اولارق اقورلريمزه، اوگرنجيلريمزه، و ليلريمزه، مخاطبلريمزه و دركى اولارق بزه بو قونوده نه كى توصيه لريڭز اولور؟

Tam da röportajın başından söylediğim canlı kelimelerimiz var ve hala capcanlılar. Yani sevgi ne kadar canlı ise, idrak de o kadar canlı ama o canlıyı alıp kullanmıyoruz. Biliş nedir, ne anlatıyor size? Biliş dediğinde aklınıza ne geliyor? Zihninizde kavram olarak bir karşılığı oluşmuyor. Ama idrak dediğimizde bir meseleyi bir olguyu, bir kavramı derinlemesine kavrama, bilme, anlama... Kaybedecek vaktimiz yok. Bir an evvel bunları öğretmeliyiz. Ama Osmanlı Türkçesi'nin alfabesini Osmanlı Türkçesi dersinde öğretsinler. Bizim için çok da zor değil bu. Yani camide iki ay yaz kursuna gitmiş olan çocuğunuz, bunu bir haftada, on günde rahatlıkla halledebilir. Öğrencilerimizin, çocuklarımızın kelime hazinesini, kavram bilgisini daha hızlı nasıl geliştirip onların düşünce dünyalarını zenginleştirebiliriz, böylece özgürleşmelerini sağlayabiliriz bunu düşünüyoruz.

2017 Türk dili yılı ilan edilmesiyle sizin bu projeniz güzel bir tevafuk olmuş o zaman değil mi?

Niyet hayırlı olunca böyle güzel şeyler karşınıza çıkabiliyor.

Peki, bu anlamda son olarak okurlarımıza, öğrencilerimize, velilerimize, muhataplarımıza ve dergi olarak bize bu konuda ne gibi tavsiyeleriniz olur?

Burada çocukların eğitimine en çok velilerin çocuklarıyla beraber onların gündeminde olan şeyi onlarla beraber yapmaları önemli olacaktır. Okulda sözlük okuyorsalarsa evde anne baba ile beraber okumalıdır. Beyit ezberleniyorsa anne baba çocuğuyla beraber ezberlemeli. Bu etkinlikler beraber yapılırsa hem çocuklarına, hem bu projeye, hem okullarına katkısı olacaktır. Hem de iyi bir aile ortamı olacak. Fakat maalesef çocuk bir köşede ders çalışır, baba bir tarafta televizyon izler, anne

بوراده چوجقلرڭ اگيتيمنه اڭ چوق وليلرڭ چوجقلريله برابر اونلرڭ كوندمنده اولان شيئ اونلرله برابر يايملهلر اونغلى اولاجقدر. اوقولده سوزلك اوقويورلرسه اوده آنه بابا ايله برابر اوقومليدر. بيت ازبرلنيورسه آنه بابا چوجغيله برابر ازبرلهملی. بو اتكينلكر برابر يايپليرسه هم چوجقلرينه، هم بو پروژيه، هم اوقولرينه قاتقيسى اولاجقدر. هم ده اي بر عائله اورتامی اولاجق. فقط مع الاسف چوجق بر كوشه ده درس چاليشير، بابا بر طرفه تلویزيون ايزلر، آنه ده چای ياپار دیزی ايزلر بر طابلو وار. اوده آقشاملری چوجقلريله برابر اونلره يارديمجی اولق آدينه، اونلری دستكله مك آدينه بو پروژده ير آلان اتكينلكری برابر يايپمليدرلر. چوجقلرينڭ ييلمكلى كلمه لری صوردقلرنده مطلقا و مطلقا سويله مليلر. بيلمیورلرسه ده باقوب سويله مليلر. بيلمیورم ديسه م شيمدی عيب اولور، چوجغمه قارشى محجوب اولاجغم، اڭ ايسى جوابسز بيراقايم، كچيشديره لم طورى طوغرى دگل. اوراده اڭ كوزل طور، بونی بن ده بيلمیورم هايدى كل برابر باقلم سوزلگه ديوب، هم ده يول كوسترمش اولمق. بو شكلده ديگر درس لر ايچون ده عين شيئ سويله يه بيليرز اما بو ديبله ايلکيلي اولديغي ايچون، هرکسى ايلکيلنديرن بر شى اولديغي ايچون اونلر ده كيف آلاچقدر.

پروژه قايسامنده مثلا چوجق بيت ازبرلييور. ”خلق ايچنده معتبر بر نسنه يوق دولت كې، اولمايه دولت جهانده بر نفس صحت كې.“ شيمدی يتيشكينلرڭ چوغى بلکه بونی آڭلامايابيلير نه اولديغنى اما آڭلاديغنده ده كيف دويار، حظ آير. بو، اصلنده ساده جه بر بيت ازبرله مه ايشى دگل، عصرلردر بر يکديريلن دوشونجه نڭ، فلسفه نڭ، حياته باقيشڭ اؤگرنيلمسى ديمك. او يوزدن وليليرمز ده بو ايشڭ ايچنه ديرك كيرميلير ديه دوشونويورم. چوق شى اؤگره بيليرز اما بو پروژهي دستكله مه باغلامنده، پروژه نڭ بيله شنلرينى اؤگرنيچينڭ اوه طاشيمه سنه مساعده ايتملى و برابرجه ياشامليلر اونی.

بز ده او هيچانى ياشايارق ان شاء الله بو قونوده المزدن نه كليورسه ياپارق دوام ايتديرمك ايسييورز. بونڭ كنله ياييلوب كرچكدن بتون اؤگرنيچيليرمڭ، بتون انسانمڭ استفاده ايتمه سنى ده اميد ايدرك باشلاتديغڭز بو چاليشمادن طولاي سزى تبرىك ايدويور، فرقنده لق صاغلاديغڭزدن طولاي تشكر ايدويورز.

الله راضى اولسون، بن ده تشكر ايدويورم ايلكيڭزه.

de çay yapar dizi izler bir tablo var. Evde akşamları çocuklarıyla beraber onlara yardımcı olmak adına, onları desteklemek adına bu projede yer alan etkinlikleri beraber yapmalıdırlar. Çocukların bilmedikleri kelimeleri sorduklarında mutlaka ve mutlaka söylemeliler. Bilmiyorlarsa da bakıp söylemeliler. Bilmiyorum desem şimdi ayıp olur, çocuğuma karşı mahcup olacağım, en iyisi cevapsız bırakayım, geçiştirelim tavrı doğru değil. Orada en güzel tavır, bunu ben de bilmiyorum hadi gel beraber bakalım sözlüğe deyip, hem de yol göstermiş olmak. Bu şekilde diğer dersler için de aynı şeyi söyleyebiliriz ama bu dille ilgili olduğu için, herkesi ilgilendiren bir şey olduğu için onlar da keyif alacaktır.

Proje kapsamında mesela çocuk beyit ezberliyor. “Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi, olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi.” Şimdi yetişkinlerin çoğu belki bunu anlamayabilir ne olduğunu ama anladığında da keyif duyar, haz alır. Bu, aslında sadece bir beyit ezberleme işi değil, asırlardır biriktirilen düşüncenin, felsefenin, hayata bakışın öğrenilmesi demek. O yüzden velilerimiz de bu işin içine direk girmeliler diye düşünüyorum. Çok şey önerebiliriz ama bu projeyi destekleme bağlamında, projenin bileşenlerini öğrencinin eve taşımasına müsaade etmeli ve beraberce yaşamalılar onu.

Biz de o heyecanı yaşayarak inşaallah bu konuda elimizden ne geliyorsa yaparak devam ettirmek istiyoruz. Bunun genele yayılıp gerçekten bütün öğrencilerimizin, bütün insanımızın istifade etmesini de ümit ederek başlattığınız bu çalışmadan dolayı sizi tebrik ediyor, farkındalık sağladığınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Allah razı olsun, ben de teşekkür ediyorum ilginize.

BİR MİLLETE O MİLLETİN DİLİYLE OYNAMAKTAN

DAHA BÜYÜK SUİKAST OLAMAZ

Receb Tayyip ERDOĞAN

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Değerli misafirler kıymetli bilim insanları sizleri en kalbi duygularımla hasretle muhabbetle selamlıyorum Atatürk Kültür dil ve tarih yüksek kurumu ile Türk dil kurumu tarafından düzenlenen Sekizinci Uluslararası Türk Dili Kurultayının başarılı geçmesini diliyorum. Tebliğleri ve tartışmalarıyla kurultayımıza katkı verecek tüm bilim kültür ve edebiyat insanlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

دیلمز کیملگمزد

دیلمز کیملگمزد اوز دیشی ایله اعلان ایتدیگمزد ۲۰۱۷ تورک دیلی ییلنک اولکه مزله برلکده آرویه دن آسیه نك درینلکلرینه قدر ککیش بر جغرافیه ده قونوشیلان تورکجه مز آچیسندن خیرلره وسیله اوله سنی تمی ایدیورم. کچمشی ایله بو کونه آز اوکجه افاده ایدیلدی تورک دیل قورولتایلی ۱۹۳۲ ییلندن ۱۹۸۲ ییلنه قدر ۱۸ کز کرچکلشدیریلمشدر. ۱۹۸۸ ییلندن بو یانه ايسه اوکجه اولوسلر آراسی تورک دیلی قونغرہ سی آردندن ده یینه قورولتای اولارق بو طویلانتیلر دوام ایتمکده در. تورک دیلی ایله ایلگیلی بو دوزنلی طویلانتیلره رغما، کجدیگمزد بر عصر، مع الاسف دیلمز قونوسنده اڭ چوق صیقینتی چکدیگمزد، اڭ چوق قویوش یاشادیغمز

Dilimiz Kimliğimizdir

Dilimiz Kimliğimizdir özdeyişi ile ilan ettiğimiz 2017 Türk dili yılının ülkemizle birlikte Avrupa'dan Asya'nın derinliklerine kadar geniş bir coğrafyada konuşulan Türkçemiz açısından hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Geçmiş ile bu güne az önce ifade edildi Türk dil kurultayları 1932 yılından 1982 yılına kadar 18 kez gerçekleştirilmiştir. 1988 yılından bu yana ise önce Uluslararası Türk dili kongresi ardından da yine kurultay olarak bu toplantılar devam etmektedir. Türk dili ile ilgili bu düzenli toplantılara rağmen, geçtiğimiz bir asır, maalesef dilimiz konusunda en çok sıkıntı çektiğimiz, en çok kopuş yaşadığımız bir dönem olmuştur. Alfabe değişikliğinden sonraki sürecin doğru yönetilememesi, adeta kültürel bir felakete maruz kalmamıza yol açmıştır. Dil gibi hayati bir meselenin ideolojik tartışmaların aracı haline getirilmesinin acısını hala çekiyoruz.

Ortaöğretim Kurumlarımıza Osmanlıca Derslerini Koyduk

Türkiye her alanda olduğu gibi Türk dili konusunda da geçmiş ile barıştığı geçmişinden aldığı güçle geleceği kucaklamaya hazırlandığı yeni bir dönemin eşiğindedir. Ortaöğretim kurumlarımıza Osmanlıca derslerini koymamız bu yönde atılmış adımların örneklerinden biridir. Yahya Kemal imla ile dilin düzelmesi, dille de zihinlerin düzelmesi arasında doğrudan bir ilişki olduğunu söylüyor. Bu silsileyi takip edecek dil çalışmalarına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Nihat Sami Banarlı Türkçenin Sırları eserinde "Ketebe yektübü Arab'ındır. Kitap kâtip benimdir" diyor. Kendi anadilini en doğru ve güzel şekilde konu-

بر دونم اولمشدر. آلفابه دگیشیکلگندن صوگره کی سورجک طوغری یونتیلمه مسی، عادتاً کولتورل بر فلاکتہ معروض قالمه مزه یول آچمشدر. دیل کی حیاتی بر مسئله نڭ ایدہ ئولوژیک طاریشمه لرڭ آراجی حالنه کتیریلمه سنڭ آجیسنی حالا چکیورز.

اورته اوگریم قوروملریمزه عثمانلیجه درسلیرنی قویدق

تورکیه هر آلانده اولدیغی کی تورک دیلی قونوسنده ده کچمشی ایله باریشدیغی کچمشندن آلدیغی کوچله کله جگی قوجاقلامه یه حاضرلاندیغی یگی بر دونمڭ اشیگنده در. اورته اوگریم قوروملریمزه عثمانلیجه درسلیرنی قویمہ مز بو یوڭده آتیلیمش آدیملرڭ اورتکلرندن بریدر. یچی کمال املا ایله دیلڭ دوزلمسی، دیلله ده ذهنلرڭ دوزلمسی آراسنده طوغریدن بر ایلیشکی اولدیغی سویله یور. بو سلسله یی تعقیب ایدہ جک دیل چالیشمه لرینه احتیاجمز اولدیغی دوشونویورم. نهاد سامی بنارلی تورکجه نڭ سرلری اثرنده ”کتب یکت عربڭدر. کتاب کاتب بنمدر“ دیور. کندی آنادیلنی اڭ طوغری و کوزل شکلده قونوشامایان بر طویلوم باشقه لرینه ده قاتقی صاغلایاماز.

تورکجه یه داها صیقی صاحب چیقماق مجبوریتنده اولدیغیمز بر دونمندن کجیورز

تورک دیلنڭ قونوشولدیغی کنیش جغرافیه ده یوروته جگمز قایساملی چالیشمه لر ایچنده اوڭجه لکله کندی دیلمزی کلیشدیرمه یه احتیاجمز وار. تورکیه نڭ کیدرک درینلشن اولوسلر آراسی ایلیشکیلری ایله ایش و اگیتیم ایچون اولکه مزی ترجیح ایدن یانجیلرڭ صاییلرینڭ

şamayan bir toplum başkalarına da katkı sağlayamaz.

Türkçeye Daha Sıkı Sahip Çıkmak Mecburiyetinde Olduğumuz Bir Dönemden Geçiyoruz

Türk dilinin konuşulduğu geniş coğrafyada yürüteceğimiz kapsamlı çalışmalar içinde öncelikle kendi dilimizi geliştirmeye ihtiyacımız var. Türkiye'nin giderek derinleşen uluslararası ilişkileri ile iş ve eğitim için ülkemizi tercih eden yabancıların sayılarının her geçen yıl artması, Türkçe öğretimi konusunda önemli bir potansiyel ortaya koymuştur. Bir özentidir gidiyor. Kendi dilimizin zenginlikleri varken bu özentilerle adeta -biraz ağır olacak ama- hayvanların yarıştırdığı malum Avrupa'daki arenaları kalkıp spor salonlarında isim olarak kullanmak pek de kibar değil, sık değil. Biliyorum, yarın yazılı ve görsel medya bunu alıp bunun üzerinden bindirecek; varsın bindirsin ama biz doğruları konuşmaya mecburuz.

Bunları konuşamadığımız için bedel ödüyoruz. Bunları konuşacağız, hele hele siz değerli bilim insanlarımız, bunları konuşmadığı sürece, işte genç nesiller bunun bedelini farklı şekilde ödüyorlar. Teknolojinin tüm dünya ile birlikte bizi de belirli sınırlara ve dillere mahkûm etme tehdidi karşısında, Türkçeye daha sıkı sahip çıkmak mecburiyetinde olduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Tüm bu gelişmeleri bir arada değerlendirdiğimiz Türk dili konusunda yürütülen çalışmaların öneminin giderek arttığını görüyoruz.

Belediyelere Sesleniyorum: Tabelalara Dikkat Edin!

Eskiden kıraathane vardı bizde; şimdi bakıyorsunuz bunların isimleri clup olmuş, kafeterya olmuş. Ya ne güzel kıraathanemiz

هر كچن يىل آرتمىسى، توركجه اوڭرتىمى قونوسىنىڭدا ئونمىلى بىر يوتانسىيىل اورتىيە قويىمىشدر. بىر اوزىتىدۇر كىدىيور. كىندى دىلمىزىن زىكىنلىكلرى واركن بو اوزىتىلرلر عادتدا -بىراز آغىر اولاجىق اما- حيوانلرڭ يارىشىدىرىلدىغى معلوم آوروپىدەكى آرنەلرى قالىقوب سىيور سالونلرىندە اسم اولارق قوللانمىق پىك دە كىبار دىگل، شىق دىگل. بىلىيورم، يارىن يازىلى و كورسل مەدىە بونى آلوب بونڭ اوزرىندىن بىندىرەجك؛ وارسىن بىندىرسىن اما بىز طوغرىلرى قونوشمەيە مەجبورۇز.

بونلرى قونوشامدىغىمىز اىچون بدىل اودويورۇز. بونلرى قونوشاجىغىز، ھەلە ھەلە سىز دىگرلى بىلىم انسانلرىمىز، بونلرى قونوشمىدىغى سورەجە، ايشتە كىچى نسللر بونڭ بدىلى فرقىلى شىكلدە اودويورلر. تىكنولوژىنىڭ توم دىنيا اىلە بىرلىكدە بىزى دە بىلرلى صىنىرلرە و دىللرە مىحكوم اىتمە تەھدىدى قارشىسىندە، توركجەيە داھا صىقىى صاحب چىقمىق مەجبورىتىندە اولدىغىمىز بىر دونمىدىن كىچىيورۇز. توم بو كىلىشمەلرى بىر آرادە دىگرلىدىرىدىگىمىز تورك دىلى قونوسىندە يوروتولن چالىشمەلرڭ اونمىڭ كىدەرەك آرتدىغى كورويورۇز.

بلدىلەر سىسلىيورم: تەبەلەلەر دىقت اىدىڭ!

اسكىدىن قرائىتخانىھ واردى بىزدە؛ شىمىدى باقىيورسڭىز بونلرڭ اسملرى قىلاب اولمش، قافەترىە اولمش. يا نە كوزل قرائىتخانىھمىز وار. نەدر بو قرائىتخانىھ؟ بورادە كىتاب اوقو، غىزتە اوقو، قەھوگى اىچ، چاىگى اىچ وس. و بورادە عادتدا صىحبىلە بىرابر زىكىنلىش. بىلدىكلرىڭى قارشىيە سىن وىر، قارشىنىڭ بىلدىكلرىنى دە سىن آل. اما بونلر يىرىنى نرەيە ترك ايتدى؟ ايشتە بو قافەترىەلەر، قىلابلەر. بىزم دىلمىز دىگل، قىلاب بىنم دىگلە بىنم اولانى نىھ قوللانمىيورۇز؛ بونلرى قوللانام. بلدىلەلرىمىزە دىيورۇزكە كىلك بونلرى انكىللەيڭ. بىتون بو تەبەلەلرى سوكڭ. بو سىنڭ حقڭ اڭ طوغال حقڭ. نەيە مساعىدە ايدىرسەڭ اونى آچمىق زورندە! قورولتايمىزڭ اىنانىيورمكە بىر صوڭوچ بىلدىركەسى اولاجىقدىر بو صوڭوچ بىلدىركە سىنڭ اىچىندە بونلرڭ يىر آلەسىندە بويوك فائىدە وار.

توركجەمىز، بىزم اڭ بويوك كوزللىگىمىز

var. Nedir bu kıraathane? Burada kitap oku, gazete oku, kahveni iç, çayını iç vs. ve burada adeta sohbetle beraber zenginleş. Bildiklerini karşıya sen ver, karşının bildiklerini de sen al. Ama bunlar yerini nereye terk etti? İşte bu kafeteryalara, clublere. Bizim dilimiz değil, club benim değil ki benim olanı niye kullanmıyoruz; bunları kullanalım. Belediyelerimize diyoruz ki gelin bunları engelleyin. Bütün bu tabelaları sökün. Bu senin en doğal hakkın. Neye müsaade edersen onu açmak zorunda! Kurultayımızın inanıyorum ki bir sonuç bildirgesi olacaktır bu sonuç bildirgesinin içinde bunların yer almasında büyük fayda var.

Türkçemiz, Bizim En Büyük Güzelliğimizdir

Türk dilinin tüm dünyada hak ettiği yeri alması konusunda çok hayırlı önemli gelişmelerin müjdecisi olduğuna olacağına da inanıyorum. Türkçe dünyanın en kadim en yaygın konuşulan ve en zengin dillerinden biridir. Üzerinde konuşulmayı tartışılmayı gerçekten hak eden köklü bir dilimiz var. Yusuf Has Hacıp Kutadgu Bilig'te şöyle diyor. "Akıl süsü dil, dil süsü sözdür. İnsanın süsü yüz, yüzün süsü gözdür. İnsan sözünü dil ile söyler. Sözü iyi olursa yüzü parlar. İnsan, sözünü, Yaradanın bizlere en büyük lütuflarından biri olan dil ile hecelere, kelimelere, cümlelere dökerek söylüyor. Bu bakımdan hayatı ve eşyayı anlamlandırdığımız dilimiz Türkçemiz, bizim en büyük güzelliğimizdir.

Türk milleti olarak Milat'tan önceki döneme kadar uzanan bir yazılı kültür geçmişinden, 2200 yıllık kesintisiz bir devlet geleneğinden, 1400 yılı aşan âlem şümül bir medeniyet birikiminden söz ediyorsak; bunu dilimize dil

تورك ديلنڭ توم دنياده حق ايتديڭى ىرى آلمسى قونوسنده چوق خيرلى اونغلى كليشمه لرك مژده جيسى اولديغنه اولاجغنه ده اينانيورم. توركجه دنيانڭ اڭ قديم اڭ يايغين قونوشيلان و اڭ زنكين ديللرندن بريدرو. اوزرندو قونوشولمىي طارتيشيلمىي كرچكدن حق ايدن كوكلى بر ديلمز وار. يوسف خاص حاجب قوتادغو بيليكدو شويلو ديور. ”عقل سوسى ديل، ديل سوسى سوزدر. انسانڭ سوسى يوز، يوزڭ سوسى كوزدر. انسان سوزيني ديل ايله سويلر. سوزى اي اولورسه يوزى پارلار.“ انسان، سوزيني، يارادانڭ بزلره اڭ بويوك لطفلرندن برى اولان ديل ايله هجالره، كلمه لره، جمله لره دو كهر ك سويلويور. بو باقىمدن حياتى و اشياي آڭلاملانديرديغمز ديلمز توركجه مز، بزم اڭ بويوك كوزللكمزدرو.

تورك ملتى اولارق ميلاددن اوڭجه كى دونمه قدر اوزانان بر يازيلى كولتور كچمشنندن، ۲۲۰۰ يىللىق كسينتيسز بر دولت كله ننگندن، ۱۴۰۰ يىلى آشان عالم شمول بر مدنيت بريكىمندن سوز ايدىيورسه ق؛ بونى ديلمزه ديل ايله افاده ايتديگمز سوزيمزه سوزلريمز ده نسلدن نسله اقطاردىغمز دگرلريمزه بورچلى يز. اويله كه ديل، كولتورڭ و مدنيتڭ كوشه طاشيدر، ديسه ك يريدرو. ديلنى غائب ايدن بر طويلومڭ ديگر دگرلرينى قورومسى چوق زور، حتى ممكن دگلدر. بونڭ ايچون كولتورلره و مدنيتلره صالديريلر اوڭجه نردن باشلييور، ديلدن باشلييور. ديلنى آلدىغى آنده او ملتى چوكرتتيور. كوته ”بر ملتو او ملتڭ ديليله اوينامقندن داها بويوك سوء قصد اولاماز“ ديور. بيز ايشته بويله بر سوء قصده معروض قالمش بر ملتز. بو صالديرى، ديلمزله برلكده اونڭ متمم جزؤى اولان شخصيتمى، مى قراقرتمى

ile ifade ettiğimiz sözümüze sözlerimiz de nesilden nesile aktardığımız değerlerimize borçluyuz. Öyle ki dil, kültürün ve medeniyetin köşe taşıdır, desek yeridir. Dilini kaybeden bir toplumun diğer değerlerini koruması çok zor, hatta mümkün değildir. Bunun için kültürle ve medeniyetlere saldırılar önce nerden başlıyor, dilden başlıyor. Dilini aldığı anda o milleti çökertiyor. Gothe “Bir millete o milletin diliyle oynamaktan daha büyük suikast olamaz” diyor. Biz işte böyle bir suikasta maruz kalmış bir milletiz. Bu saldırı, dilimizle birlikte onun mütemmim cüzü olan şahsiyetimizi, milli karakterimizi de hedef almıştır. Unutulmamalıdır ki yaşayan bir varlık olan dil her canlı gibi emek ister, beslenmek korunmak ister, geliştirilmek ister. Esasen Türkçenin ne uydurukça olarak karşımıza çıkan suni teneffüslere, ne de ifrat ve tefrit alameti olan diğer dillerin kuralsız istilasına ihtiyacı yoktur. Dilimizin tek ihtiyacı, onun kıymetini bilecek insanlar ve kurumlarıdır.

Dilimizi, Milli Ruhumuz Olarak Görüp Sahiplenmek Mecburiyetindeyiz

Türkçenin konuşma, edebiyat ve bilim olarak yetersizliğinden fakirliğinden söz eden kimse, şayet art niyetli değilse, Türkçeden, Türkçenin zenginliklerinden bihaber demektir. Geçtiğimiz günlerde kütüphanemde elime geçen on ciltlik Türkçe sözlük 300.000’den fazla kelimeyi ihtiva ediyor. Türk Dil Kurumunun Türkçe sözlüğündeki kelime sayısının 600.000’i geçtiğini biliyorum, buna karşılık bugün dünya dili olarak yere göğe sığdırılmayan İngilizcenin en gelişmiş basılı sözlüğü 230.000 civarında kelimeden oluşuyor. Diğer dillerden alınan kelimelerle bu sayıyı

ده هدف آلمشدر. اونوتولمامه لیدرکه یاشایان بر وارلق اولان دیل هر جانلی کبی امك ایستر، بسلنمك قورونمق ایستر، کلیشدیریلیمك ایستر. اساسًا تورکجه نڭ نه اویدیروقجه اولارق قارشومزه چیقان صنعی تنفسلره، نه ده افراط و تفریط علامتی اولان دیگر دیلرلرڭ قورالسز استیلاسنه احتیاجی یوقدر. دیلمزڭ تك احتیاجی، اونڭ قیمتنی بیله جك انسانلر و قوروملردر.

دیلمزی، ملی روحمز اولارق کوروب صاحبلمك مجبوریتنده یز

تورکجه نڭ قونوشمه، ادبیات و بیلیم اولارق یترسز لگندن فقیر لگندن سوز ایدن کیمسه، شاید آرت نیتلی دگلسه، تورکجه دن، تورکجه نڭ زنکینلکلرندن بی خبر دیمکدر. کچدیگمز کونلرده کتبخانه مده اله کچن اون جلدلک تورکجه سوزلک ۳۰۰،۰۰۰ دن فضله کلمه یی احتوا ایدیور. تورک دیل قورومنڭ تورکجه سوزلگنده کی کلمه صایسینڭ ۶۰۰،۰۰۰ ی کچدیگنی بیلیورم، بوڭا قارشیلق بوکون دنیا دیلی اولارق یره کوگه صیغدیریلایان انکلیزجه نڭ اڭ کلیشمش باصیلی سوزلگی ۲۳۰،۰۰۰ جوارنده کلمه دن اولوشیور. دیگر دیلردن آلیان کلمه لرله بو صای یی میلیونه قدر چیقارتان یوق دگل. بو طورومده تورکجه نڭ عربجه، فارسجه، انکلیزجه، فرانسزجه و دیگر دیلرله اولان اتکیله شیمنی کنیشلته رک بزم ده رقم لر تلفظ ایتهمز ممکندر ۱۰۰۰ ییل اؤڭجه تورک اسمی ایله ۱۰،۰۰۰ ه یاقین کلمه دن اولوشان سوزلگی بولونان بر دیله یترسز دیمک، بهتانلرڭ اڭ بویوگیدر.

بو وسیله یله تورکجه نڭ اڭ اسکی ایکی بویوک قایناغندن بری اولان بو اثری کولتوریمزه قراندران کاشغارلی محمودی رحمتله یاد ایدیورم. دیگر اؤنملی اثریمز اولان قوتادغو بیلک کبی بر خزینه یی بزلره میراث بیراقان یوسف خاص حاجبی ده عین شکلده رحمتله آڭیورم. یونس امره سوزڭ و دیلک اؤنمی نه کوزل آڭلاتیور. ”سوزی بیلن کیشینڭ یوزینی آغ ایده بر سوز. سوزی پیشیروب دینینڭ ایشنی صاغ ایده بر سوز. سوز اولا کسه صاواشی. سوز اولا کسدیره باشی. سوز اولا آغولی آشی بال ایله یاغ ایده بر سوز.“ یونس امره دن کوراوغلی یه، یحیی کمالدن نجیب فاضله قدر تورکجه مزڭ کوزللکلرینی بزه اولاشمه سنه وسیله اولان توم سوز اوسته لرینی، کوڭل ایرلرینی قلم و کلام اربابنی منتله یاد

milyona kadar çıkartan yok değil. Bu durumda Türkçenin Arapça, Farsça, İngilizce, Fransızca ve diğer dillerle olan etkileşimini genişleterek bizim de rakamlar telaffuz etmemiz mümkündür. 1000 yıl önce Türk ismi ile 10.000'e yakın kelimedenden oluşan sözlüğü bulunan bir dile yetersiz demek, bühtanların en büyüğüdür.

Bu vesileyle Türkçenin en eski iki büyük kaynağından biri olan bu eseri kültürümüze kazandıran Kaşgarlı Mahmut'u rahmetle yâd ediyorum. Diğer önemli eserimiz olan Kutadgu Bilig gibi bir hazineyi bizlere miras bırakan Yusuf Has Hacib'i de aynı şekilde rahmetle anıyorum. Yunus Emre sözün ve dilin önemini ne güzel anlatıyor. “Sözü bilen kişinin yüzünü ağ ede bir söz. Sözü pişirip diyenin işini sağ ede bir söz. Söz ola kese savaşı. Söz ola kestire başı. Söz ola ağılı aşı bal ile yağ ede bir söz.” Yunus Emre'den Köroğlu'ya, Yahya Kemalden Necip Fazıl'a kadar Türkçemizin güzelliklerini bize ulaşmasına vesile olan tüm söz ustalarını, gönül erlerini kalem ve kelimelerle minnetle yâd ediyorum. Değerli misafirler, merhum Ali Fuat Başgil Hoca Türkiye Türkçesini, her kelimesinde asıl bir milletin en az 1000 yıllık tarihinin biriktirdiği mana ve hatıralar bulunan lisan şekline girmiş milli ruhumuz olarak tarif eder. Bilimde, teknolojiye, ekonomide, sanayide, ticarete ve her alanda muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak için mücadele ederken, dilimizi, milli ruhumuz olarak görüp sahiplenmek mecburiyetindeyiz.

ایدیورم. دگرلی مسافرلر، مرحوم علی فؤاد باشگیل خواجه تورکیه تورکجه سنی، هر کلمه سنده اصیل بر ملتک اڭ آز ۱۰۰۰ ییلق تاریخنڭ بریکدیردیگی معنا و خاطره لر بولونان لسان شکلنه کیرمش ملی روحمز اولارق تعریف ایدر. ییلمده، تکنولوژیده، اقنومیده، صنایعده، تجارتده و هر آلانده معاصر مدنیتلر سویه سنڭ اوزرینه چیقماق ایچون مجادله ایدرکن، دیلمزی، ملی روحمز اولارق کوروب صاحبلمک مجبوریتنده یز.

تورکجه مزه صاحب چیقاجغز

هر قونوده اولدیغی کبی، مدنیت مجادله سنده ده اؤکده اولانڭ اؤکچی اولانڭ مفهوملری، افادهلری باصقین چیقار. بیلکی صایاری سز کشف ایتیمشسه گز، اوڭا دائر مفهوملر سزڭ دیلگزلر شکلنیر، تسجیلنیر. سیاستده، اقنومیده، ییلمده اورتدیگنز کوروشلر، دوشونجهلر، مفهوملر سزڭ دیلگزلر یایغینلاشیر. مثلا ابن خلدونڭ ۶۵۰ ییل اؤکجه افاده ایتدیگی ”عصبیه، عمران، دعوت، عدالت، ملک“ کبی مفهوملر، بوکون ده صوسیال بیلیملرڭ تمل مفهوملری آراسنده در. دیلمزله ایلکیلی بعض کونجیل صیقینتیلری طاریشیرکن، بو کنل، عمومی منظره یی کوز آردی ایتمه ملی یز. کره سل دوزیده فعالیت کوسترن تکنولوژی فیرمه لرینڭ تورکجه یی کورمزدن کلمه لری ویا اوزنسز شکلده قوللانمه لری طبعیکه هیمزی اوزویور. حالبوکه بز هنوز بیلکی صایارلرده حرف و املا اشارت لرینڭ یرلری تورکجه یه کوره دوزنلنمش اولان ف قلاویه قوللانیمنی دخی یایغینلاشدیرایلمش دگلز. قلاسیک اولارق قبول کورن ادبی اثرلرڭ یرنجه ایلکی کورمدیگندن، اولرڭ عیارنده یگی اثرلر اورتیله مدیگندن شکایت ایتمیورمی یز؟ صوسیال مدیه مجرالرنده، تله ویزیون دیزیلرنده کنچلریمزڭ کندی آرالرنده تورکجه نڭ نفاستنه و زنکینلگنه آیقیری بر چوراقلغڭ حکم سوردیگندن مضطرب دگلمی یز؟ کندییمزڭ یرتی قدر اؤنم ویرمیدیگی تورکجه قونوسنده باشقه لرینڭ حساسیت کوسترمه سنی بکله یه مه یز. دیلمزله برلکده ملی روحمزڭ ده ضعیفلادیغی کرچگنی قبول ایتملی و بو قونوده کی تدبیرلری اوڭا کوره هپ برلکده آلملی یز. دیلمزڭ زنکینلکلرینڭ تمامنی قوجاقلایان بر آڭلایشه تورکجه مزه صاحب چیقاجغز.

Türkçemize Sahip Çıkacağız

Her konuda olduğu gibi, medeniyet mücadelesinde de önde olanın öncü olanın mefhumları, ifadeleri baskın çıkar. Bilgisayarı siz keşfetmişseniz, ona dair mefhumlar sizin dilinizle şekillenir, tescillenir. Siyasette, ekonomide, bilimde ürettiğiniz görüşler, düşünceler, mefhumlar sizin dilinizle yaygınlaşır. Mesela İbnu Haldun'un 650 yıl önce ifade ettiği "asabiye, ümran, davet, adalet, mülk" gibi mefhumlar, bugün de sosyal bilimlerin temel mefhumları arasındadır. Dilimizle ilgili bazı güncel sıkıntıları tartışırken, bu genel, umumi manzarayı göz ardı etmemeliyiz. Küresel düzeyde faaliyet gösteren teknoloji firmalarının Türkçeyi görmezden gelmeleri veya özensiz şekilde kullanmaları tabii ki hepimizi üzüyor. Hâlbuki biz henüz bilgisayarlarda harf ve imla işaretlerinin yerleri Türkçeye göre düzenlenmiş olan F klavye kullanımını dahi yaygınlaştıramamış değiliz. Klasik olarak kabul gören edebi eserlerin yeterince ilgi görmediğinden, onların ayarında yeni eserler üretilmediğinden şikâyet etmiyor muyuz? Sosyal medya mecralarında, televizyon dizilerinde gençlerimizin kendi aralarında Türkçenin nefasetine ve zenginliğine aykırı bir çoraklığın hüküm sürdüğünden muzdarip değil miyiz? Kendimizin yeteri kadar önem vermediği Türkçe konusunda başkalarının hassasiyet göstermesini bekleyemeyiz. Dilimizle birlikte milli ruhumuzun da zayıfladığı gerçeğini kabul etmeli ve bu konudaki tedbirleri ona göre hep birlikte almalıyız. Dilimizin zenginliklerinin tamamını kucaklayan bir anlayışla Türkçemize sahip çıkacağız.

مؤمن بر یلان دلیگندن اکی دفعه ایصیر یلماز

MÜMIN BİR YILAN DELİĞİNDEN İKİ DEFA ISIRILMAZ

افندیمز علیه السّلام، مکّه‌لی بر شاعر اولان عمر ابن عبد الله الجماخی، بدر غزوه‌سنده اسیر آلینوب رسول الله ﷺ حضورینه کتیریلدیگی زمان، بویون بوکوب: ”سن ده بیلیورسنگکه، بنم فدیة ویره جک مالم ملکم یوق؛ چولوغی چوجغی حدندن فضله فقیر بر آدمم. شاید لطف ایدر بنی سربست بیراقیرسهک، سوز ویریورم آرتیق علیهکده بولونمایاجغم“ دیدی. رسول الله ﷺ علیه و سلّم کندیسینی سربست بیراقنجه، اونی مدح ایدن بر ده قصیده سویله‌دی. ایرته‌سی ییل مشرکلر احد غزوه‌سینه حاضرلانیکن، حضرت پیغمبره سوز ویردیگی ایچون بو صواشه قاتیلماياجغنی افاده ایتدی؛ فقط کندیسینه وعد ایدیلن مادی امکاملره طایانامایوب صواشه قاتیلدی. حتّی مشرکلری مسلمانلرله صواشهمیه تشویق ایدن شعرلر سویله‌دی. اما بو صواشده یینه مسلمانلرله اسیر دوشدی. باغیشلانمسی ایچون دیل دوکمه‌یه باشلانیجه، رسول الله ﷺ افندیمز: ”مؤمن بر یلان دلیگندن ایکی دفعه ایصیر یلماز“ بویوردی و بویینی اوردیردی.

مؤمن دقّتی و اویانیق انساندر. کندیسینه حيله یایان، طوزاق قوران، کندیسینی اویونه کتیرمک ایسته‌ینلرک اویونه کلمز. دقّتسزک ویا تدبیرسزک سببیه بر دفعه آلداتیلسه بیله، فراستنی قوللانارق ایکنجی دفعه عین طوزاغه یاقه‌لانماز. مؤمن، حلیم سلیم بر انساندر. کرکدیگنده قارشیسنده کینی باغیشلار، یاپیلان قصورلری بیوتمز. اما بری کندیسینی قاندریمه‌یه قالقار، اوده بونی فرق ایدرسه، بو دفعه اسلامک عزّتنی قوریمق ایچون بو حيله کاری باغیشلاماز، اوکا حدینی بیلدیریر.

Efendimiz Aleyhisselam, Mekke'li bir şair olan Amr İbni Abdullah el-Cumahî, Bedir Gazvesinde esir alınıp Resûlullah'ın huzuruna getirildiği zaman, boyun büküp: "Sen de biliyorsun ki, benim fidye verecek malım mülküm yok; çocuğu çocuğu haddinden fazla fakir bir adamım. Şayet lütfeder beni serbest bırakırsan, söz veriyorum artık aleyhinde bulunmayacağım" dedi. Resûlullah Sallallahu Aleyhi Ve Sellem kendisini serbest bırakınca, onu metheden bir de kaside söyledi. Ertesi yıl müşrikler Uhud Gazvesine hazırlanırken, Hz. Peygambere söz verdiği için bu savaşa katılmayacağını ifade etti; fakat kendisine vaad edilen maddî imkânlarla dayanamayıp savaşa katıldı. Hatta müşrikleri Müslümanlarla savaşmaya teşvik eden şiirler söyledi. Ama bu savaşta yine Müslümanlara esir düştü. Bağışlanması için dil dökmeye başlayınca, Resûlullah Efendimiz: "Mümin bir yılan deliğinden iki defa ısırılmaz" buyurdu ve boynunu vurdurdu.

Mümin dikkatli ve uyanık insandır. Kendisine hile yapan, tuzak kuran, kendisini oyuna getirmek isteyenlerin oyununa gelmez. Dikkatsizlik veya tedbirsizlik sebebiyle bir defa aldatılsa bile, ferasetini kullanarak ikinci defa aynı tuzağa yakalanmaz. Mümin, halim selim bir insandır. Gerekğinde karşısındakini bağışlar, yapılan kusurları büyütmez. Ama biri kendisini kandırmaya kalkar, o da bunu fark ederse, bu defa İslâm'ın izzetini korumak için bu hilekârı bağışlamaz, ona haddini bildirir.

KELİMELERİN KÖKENLERİNE YOLCULUK

کلمه لارڭ کوکنلرینه یولجلیق

DR. MİRZA İNAK ✉ mirzaakmescidli@gmail.com

سوکیلی اوقورلر، یاز موسمی چوقدن باشلادی. اوقوللر تعطیل. خلقمز تعطیل وسیله سیله فرقلی یرلره سیاحتلر یاییور. بو نه دنله بز ده ایسته دککه، بو صاییمزده بعض شهرلیمزڭ اسملرینڭ نره لردن کوکن و قاینق آلدیغنی سز لرله یایلاشالم. ایشته ایلک شهریمز “آطه بازارى”

Sevgili okurlar, yaz mevsimi çoktan başladı. Okullar tatil. Halkımız tatil vesilesiyle farklı yerlere seyahatler yapıyor. Bu nedenle biz de istedik ki, bu sayımızda bazı şehirlerimizin isimlerinin nereden köken ve kaynak aldığını sizlerle paylaşalım. İşte ilk şehrimiz “Adapazarı”

آطه بازارى

ADAPAZARI: (آطه بازارى) Sakarya ilinin şehir merkezi olan Adapazarı, Orhan Gazinin kumandanlarından Konur Alp tarafından “Tığcılar” ismiyle köy olarak kuruldu. Sonradan Sakarya’nın iki kolu arasında bir ada durumunda olduğu için **Adaköy** (Ada Karyesi), dendi. Bu mıntıkada Pazar kurulduğundan dolayı da “**Adapazarı**” ismi dile yerleşti.

ایستانبول

İSTANBUL: (استانبول) Dünya üzerinde 3 imparatorluğa başkentlik eden tek şehir olan İstanbul, tarihi boyunca değişik isimlerle anıldı. MÖ. 658 yılında Megara Kralı Byzas tarafından kurulduğundan bu şehre kurucusundan dolayı “**Bizantion**” adı verilmiştir. Roma İmparatoru Marcus Avrelius döneminde imparatorun manevi babasının adıyla “**Antion**” olarak anıldı. Bizans İmparatoru Konstantin bu şehri yeniden kurunca buraya kendi adını verdi. Şehre “**Konstantin**” veya “**Konstanpolis**” adı verildi. Müslümanlar bu şehre “**Konstantiniye**” demişlerdir. Daha sonra “**Konstanpolis**”in kısaltılmış şekli olan “**Stin- Polis**” deyimini kullanıldı. Türkler burayı alınca Müslüman şehir anlamında “**İslambol**” adını verdiler. Şehir Osmanlı döneminde “**Dersaadet, Deraliyye, Mahrusa-i Saltanat, İstanbul, İslambol, Darü’s-saltanat-ı Aliyye, Asitane-i Aliyye, Darü’l-Hilafetü’l Aliye, Payitaht-ı Saltanat, Dergâh-ı Mualla, Südde-i Saadet**” gibi çok farklı isimlerle anıldı.

العزیز

ELAZIĞ: (العزیز) ilk yerleşim yeri “**Harput**” diye anılan şehir 1834 yılında Mezre denilen ovalık bir yerde kuruldu. 1862 yılında buraya padişah Abdülaziz Han’ın şerefine “**Mamuret-ül-aziz**” ismi verildi. Daha sonra halk ağzında Elaziz olarak kısaltılan isim, 1937 yılında Elazığ’a dönüştürüldü.

ÇANAKKALE: (چاناق قلعه) Marmara ve Ege denizlerini birleştiren Boğaz'daki şehir ve kasabaların en büyüğü olan bu yerleşim yeri aynı zamanda şehir merkezidir. Boğazın doğu kıyısında ve en dar yerinde kurulmuştur. Osmanlıların Çanakkale'yi fethinden önce buraya **"Dardanellos"** adı verilmişti. Fatih Sultan Mehmet Han, Çanakkale'nin Anadolu topraklarında bir kale yaptırdı. Bu sebeple şehre **"Kale-i Sultani"** ismi de verilmiştir. Son asırlara kadar bu isimle anılan şehir, bu kalenin çanağa benzemesinden dolayı **"Çanakkale"** ismiyle anılmıştır.

AFYONKARAHİSAR: (آفیون قره حصار) Şifalı kaplıcaları, kaymak şekeri ve haşhaşı ile tanınan şirin bir ilimizdir. Selçuklular bu bölgeyi fethedince, sarp kayalar üzerinde yükselen kaleye izafeten **"Karakale"** anlamında "Karahisar" demişlerdir. Kalenin etrafındaki şehrin ismi Karahisar olmuştur. Türkler, Anadolu'da pek çok yere **"Karahisar"** ismi verildiğinden, burasının isminin diğerlerinden ayırt edilmesi için Selçuklu beylerinden Sahib Ataoğlu'na izafeten **"Karahisar-ı Sahib"** denmiştir. Cumhuriyet devrinde bölgede yetişen haşhaştan elde edilen Afyon'dan dolayı ismi **"Afyonkarahisar"** olmuştur.

DİYARBAKIR: (دیاربکر) Hz. Ömer'in halifeliği döneminde bölgenin fethi ile görevlendirilen İyaz Bin Ganem ve Halid bin Velid gibi 'Sahâbe-i Kirâm'dan olmak üzere sekiz bin kişilik bir orduyla bu şehir fethedildi. Halk, İslâm Ordusu'nun müşfikliğine hayran kalarak İslâm'ı seçti. Müteakiben, yöredeki Rebia Araplarının en büyük kolu **"Bekir bin Vâil"** kabilesinin bu havali- de yaşadığından dolayı bölgeye **"Diyar-ı Bekr"** adı verildi. Bu isim zamanla 'Diyarbakır'e dönüştü ve asırlar boyu kullanıldı... 1937 de Bakanlar Kurulu kararı ile şehrin ismi 'Diyarbakır' oldu! Diyarbakır'ın eski adı **"Amid"** veya **"Amed"** dir.

ANKARA: (آنقره) İslam kaynaklarına göre Ankara'nın adı **"Enguru"** olarak geçer. Kimilerine göre Ankara sözü Farsça "Üzüm" anlamına gelen **"Engür"** den, ya da Yunanca'da 'koruk' anlamına gelen **"Aguirada"** dan türemiştir. Frig dilinde ise **"Ank"** **"engebeli, karışık arazi"** anlamına gelir. Şehrin diğer isimleri; **Ank-yra, Ankura, Ankuria, Angur, Engürlü, Engürüye, Angare, Angera, Ancora** ve son olarak **"Ankara"** şeklini almıştır.

KOCAELİ: (قوجه ایلی) Orhan Gazi döneminde bu bölgeyi fetheden **"Akçakoca"** isimli kumandanın eliyle fethedildiğinden dolayı buraya Kocaeli denilmiştir.

چاناق قلعه
آفیون قره حصار
دیاربکر
آنقره
قوجه ایلی

SULTÂN VAHİDEDDİN'DEN ORDUYA NUTUK

سلطان وحید الدیندن اوردویه نطق

ARIF EMRE GÜNDÜZ arifemreg@gmail.com

سلطان ۵نجی محمد رشادک وفاتنک آردندن ۳ تموز ۱۹۱۸ کونی قرداشی و ولی عهدی محمد وحید الدین عثمانلی تختنه کیچمشدر. ایوب سلطان تر به سنده کی قیلیچ مراسمنک آردندن تخته اوتوران صوگ عثمانلی پادشاهی سلطان ۶نجی محمد وحید

الدین، ایلک ایش اولارق ئولکه نک درت بر یاننده جبهه لرده صواشمقده اولان عثمانلی اوردوسنه و طونامه سنه بر نطق ایراد ایتمشدر. بو نطق، عثمانلی دولتک صواشک صوگ آتته قدر مجادله دن واز کیچمیدیگنی کوسترمکده در. ۱نجی جهان حربنک صوگلرینه یاقلاشیلدیغی بر دونمه دنک کلن صوگ پادشاهک تخته کیچیشی، مقدراتی دگیشدیرمیه جکدی. تملری سوگوتده آتیلان و عمری یدی عصره یاقلاشان بر چنار آغاجی و عدالت اوزره قورولی بیوک بر مدنیت، تاریخ صحنه سنده کی یرینی آلق اوزره یدی.

”نه یایسه لر بوش، کوگلردن کلن بر قرار واردر“ سوزینک اڭ چوق یاقیشدیغی طوروملردن بری یاشانمقده یدی. او سببله اهل توکله هر زمانکی کبی غیرتله برلکده، نتیجه یه ده راضی اولق دوشمشدی.

Sultan 5. Mehmed Reşâd'ın vefatının ardından 3 Temmuz 1918 günü kardeşi ve veliahdı Mehmed Vahideddin Osmanlı tahtına geçmiştir. Eyüb Sultan türbesindeki kılıç merasiminin ardından tahta oturan son Osmanlı Padişahı Sultan 6. Mehmed Vahideddin, ilk iş olarak ülkenin dört bir yanında cephelelerde savaşmakta olan Osmanlı ordusuna ve donanmasına bir nutuk irad etmiştir. Bu nutuk, Osmanlı Devletinin savaşın son anına kadar mücadeleden vazgeçmediğini göstermektedir. 1. Cihan Harbinin sonlarına yaklaşıldığı bir döneme denk gelen Son Padişah'ın tahta geçişi, mukadderatı değiştirmeyecekti. Temelleri Söğüt'te atılan ve ömrü yedi asra yaklaşan bir çınar ağacı ve adalet üzere kurulu büyük bir medeniyet, tarih sahnesindeki yerini almak üzereydi. “Ne yapsalar boş, göklerden gelen bir karar vardır” sözünün en çok yakıştığı durumlardan biri yaşanmaktaydı. O sebeple ehl-i tevekküle her zaman ki gibi gayretle birlikte, neticeye de razı olmak düşmüştü.

SULTAN VAHİDEDDİN'İN ORDUYA HİTAP VE DUASINA DAİR BELGE

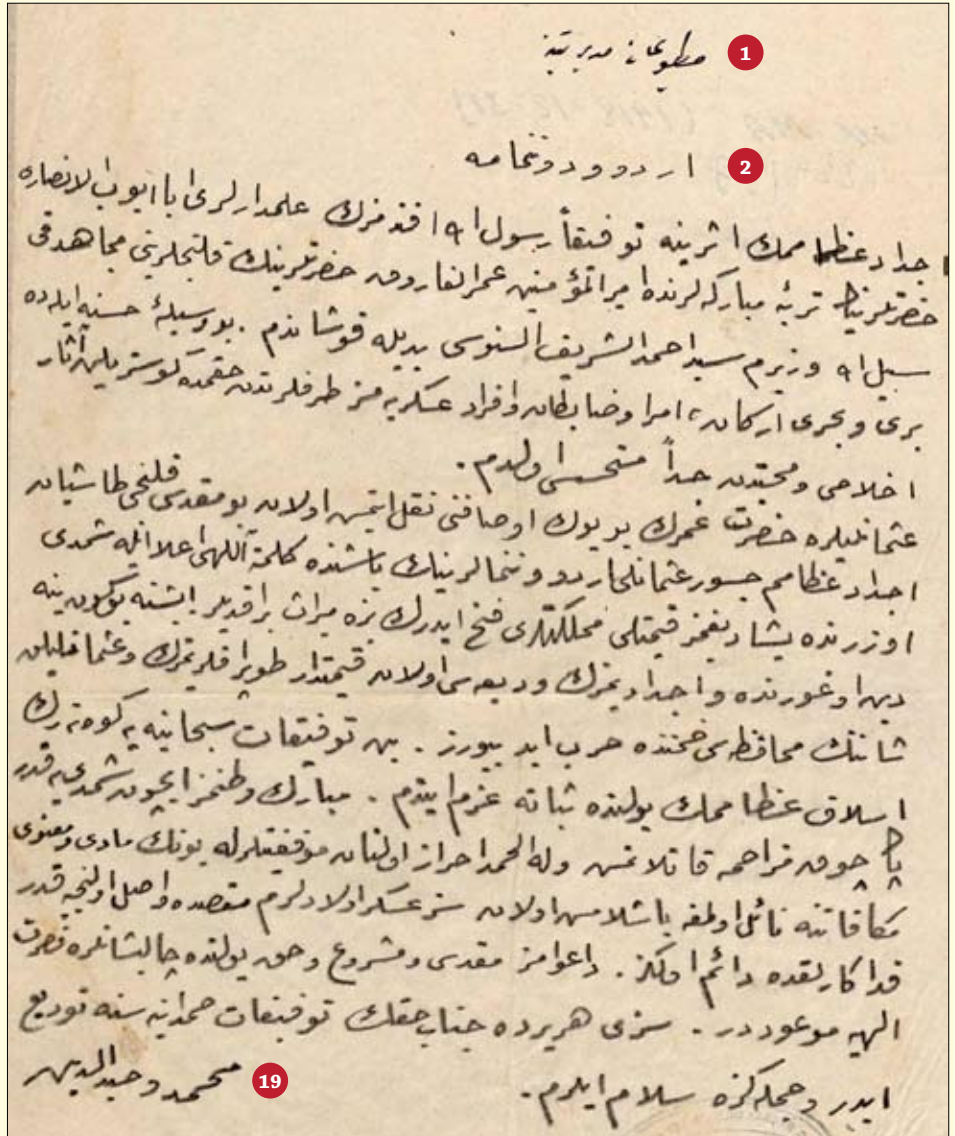
(1) Matbûât Müdîriyetine

(2) Ordu ve donanmama

(3) Ecdâd-ı izâmımın eserine tevfiken Resûlullâh Efendimizin alemdârları Ebâ Eyyûb'el-Ensârî (4) hazretlerinin türbe-i mübârekelerinde emîrül-mü'minîn Ömer'ül-Fâruk hazretlerinin kılınçlarını mücâhid-i fî (5) sebîlillâh vezîrim Seyyid Ahmed eş-Şerîf es-Sünûsî yediyle kuşandım. Bu vesîle-i hasene ile de (6) berrî ve bahrî erkân-ı ümerâ ve zâbitân ve efrâd-ı askeriyemiz taraflarından hakkımda gösterilen âsâr-ı (7) ihlâs ve muhabbetden cidden mütehassis oldum.

(8) Osmanlılara Hazret-i Ömer'in büyük evsâfını nakl etmiş olan bu mukaddes kılıncı taşıyan (9) Ecdâd-ı izâmım cesîr Osmanlı ordu ve donanmalarının başında Kelîmetullâh'ı i'lâ ile şimdi (10) üzerinde yaşadığımız kıymetli memleketleri feth ederek bize mirâs bıraktılar. İşte bu gün yine (11) dîn uğrunda ve ecdâdımızın vedâsı olan kıymetdâr topraklarımızın ve Osmanlılık (12) şânının muhâfazası zımında harb ediyoruz. Ben tevfiât-ı Sübhâniye'ye güvenerek (13) eslâf-ı izâmımın yolunda sebâta azm etdim. Mübârek vatanımız için şimdiye kadar (14) pek çok mezâhime katlanmış ve lehül-hamd ihrâz olunan muvaffakiyetlerle bunun maddî ve ma'nevî (15) mükâfâtına nâil olmağa başlamış olan siz asker evlâdlarım maksada vâsıl oluncaya kadar (16) fedâkârlıkda dâim olunuz. Da'vâımız mukaddes ve meşrû' ve hak yolunda çalışanlara nusret-i (17) İlâhiye mev'ûddur. Sizi her yerde Cenâb-ı Hakk'ın tevfiât-ı Samedâniyesine tevdi' (18) eder ve cümlenize selâm eylerim.

(19) Mehmed Vahideddin

OSMANLIDA BELGE VE YAZI ÇEŞİTLERİ

İHANETİN CEZASI İDAMDIR

H. HALİT ATLI

Osmanlı Devleti'nde meşru yönetime karşı yapılan isyanlar İslam fıkında siyasi bir kavram şeklinde bağy suçu sayılmış, umumi huzuru bozacak ve memlekette anarşi çıkaracak her eylem bu kategoriye dâhil edilmiştir. Devlete isyan anlamında kullanılan bağy suçunun cezası, günümüz Avrupa ceza hukuku dışarıda bırakılırsa, tarih boyunca hep idam olmuştur. Osmanlı hukukçuları devlete veya padişaha yapılan her türlü isyanı, emirlere itaatsizliği bu çerçevede ele almıştır. İsyen suçunun karşılığıının idam olduğu birçok fetvada açıklanmış, yönetimde bu cezaya özel bir isim olarak siyaseten katl adı verilmiştir.

Bununla birlikte haksız yere bir insanı öldürmenin cezası, İslam hukukunda olduğu gibi Osmanlı hukuk sisteminde de kısas olarak kabul edilmiş ve uygulanmıştır. Bir insanı öldürmek Kur'an-ı Kerim'in ifadesiyle bütün insanları öldürmek gibidir. Dolayısıyla bu kadar ağır bir suçun cezası ancak kendi cinsinden olabilir. Buna göre bir cinayet suçunu devletin affetmesi ölenin hakkına tecavüzdür. Suçu affetme yetkisi sadece ölenin yakınlarına ait bir haktır. O halde kurulu devlet nizamına karşı ayaklanan ve bunun yanında birçok masum insanın hayatına kastedenlerin cezasının idam olması tabiidir. Aşağıdaki belgelerde de, diğer sayısız örneklerinde olduğu gibi

Osmanlılarda bu tarz olaylara karşı idam hükmünün icra edildiğini görmekteyiz.

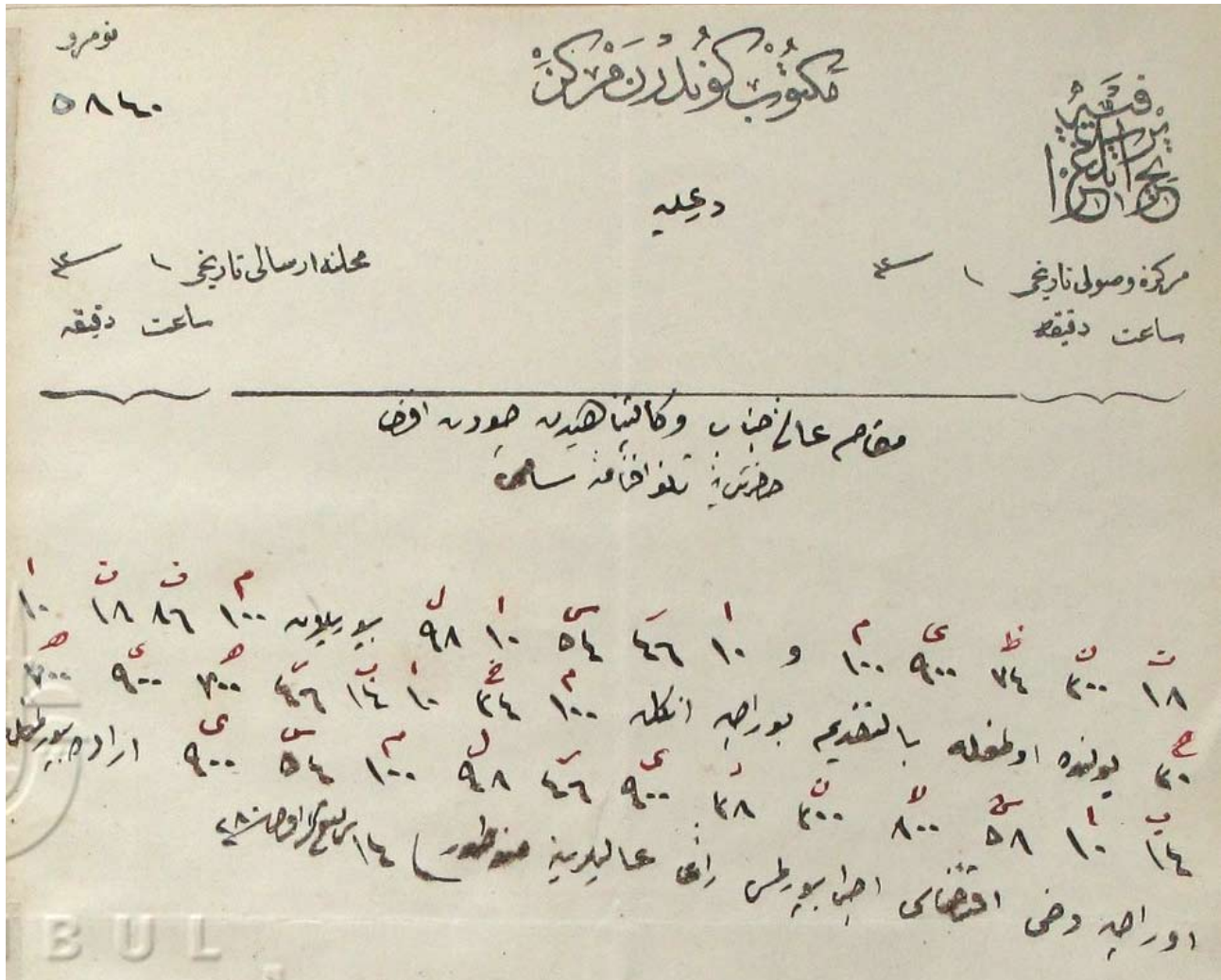
Birinci vesikamız Ermeni isyanlarıyla ilgilidir. Osmanlı Devletini parçalama projelerinden biri olan ve ilki 1890 yılında Erzurum'da başlayan Ermeni bağımsızlık ayaklanmaları zamanla ülke coğrafyasının birçok yerine sıçramıştır. Osmanlı hükümeti ise bu olaylar karşısında hukuk çerçevesinde hareket etmiş, bir suç söz konusu olduğunda adli süreci takip etmiştir. Adliye ve Mezahib Nezaretinden Sadarete gönderilen 6 Mart 1901 tarihli belgede, Ermenileri ayaklandırmaya çalışan ve cinayetle yargılanan Donabetyan Dikran isimli

şahsın idamına, diğer dört kişinin ise beşer yıl süreyle kalebentlik cezasıyla cezalandırılmasına hükmedilmiştir.

İkinci belge ise, Kosova Valisi Hüseyin Hüsnü tarafından, 19 Haziran 1909 tarihinde şifreli bir surette Dâhiliye Nezaretine gönderilen telgraftır. Telgrafta, Kosova'da yer alan Yakova ve İpek şehirlerindeki bazı şahısların işledikleri cinayetlerden dolayı tutuklanarak idamlarına karar verildiği ve bu hükmün icra edilmesiyle bölgedeki halkın hem intikamının alınmış olacağı hem de devletin adalet sistemine güven hâsıl olarak asayişin sağlanacağı bildirilmiştir.

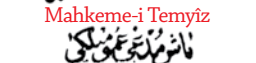
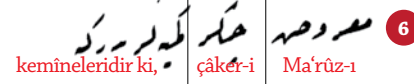
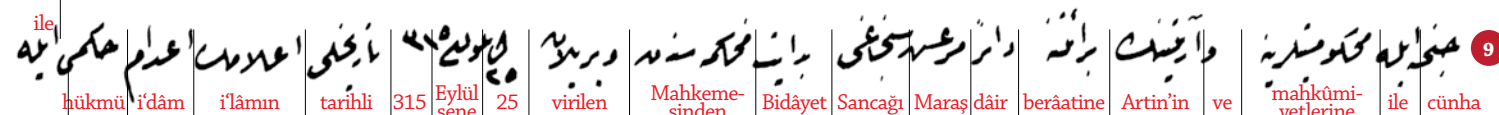
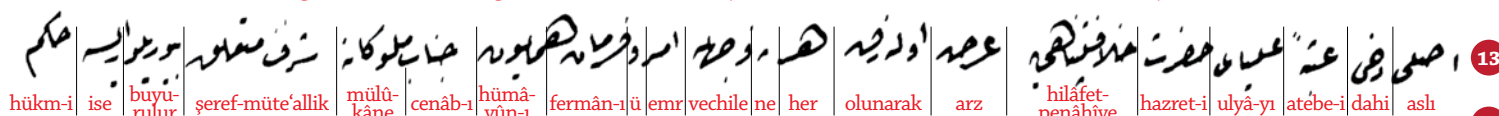
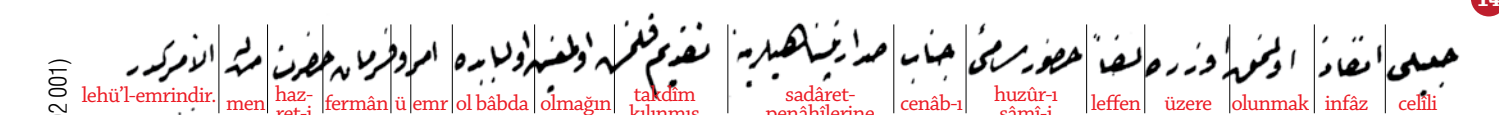
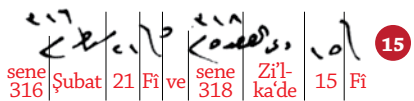
Burada ayrıca, telgrafta dikkatimizi çeken şifreli yazışmalara da temas etmek istiyoruz. Yapılan mahrem yazışmalarda gizliliğin korunması amacıyla kimyevi sıvıların yanı sıra farklı işaretlerin kullanıldığı da görülmüştür. Özellikle telgrafla yapılan şifreli haberleşmelerde harf ve kelimelere göre şifrelemeler oldukça sık kullanılmıştır. Harfli düzende, kelimeleri oluşturan her bir harfe iki veya üç haneli bir sayı karşılığı verilmiştir. Kelimelerin şifrelendiği düzende ise, incelediğimiz belgede de görüleceği üzere, her bir kelimeye ve eklere karşılık bir sayı grubu verilmiştir. Telgrafların cetvelli kısmında yer

alan kelime ve grup kutucukları, kaç kelime grubunun ve kelimelerin olduğunu göstermektedir. Harflerin veya kelimelerin şifrelendiği sayıların çözümü olduğu kitapçıklara, anahtar anlamında Miftah denilmiş ve bu Miftahlar, güvenliği artırmak amacıyla belirli aralıklarla değiştirilmiştir. İzin alınmadan kimseye verilmemesi istenen Miftah defterlerinden bazıları Başbakanlık Osmanlı arşivlerinde mevcuttur. Arşivlerdeki şifreli telgrafların birçoğu şifreleri çözülmüş olarak yer almakta, deşifre edilmemiş bazı şifreler ise araştırmacıların gayretini beklemektedir.

DEVLETİN ASAYİŞİNİ BOZANLARA İDAM CEZASI TALEBİNE DAİR BELGE

- 1 Adliye ve Mezâhib Nezâreti
- 2 Mahkeme-i Temyiz
- 3 Baş Müdde-i Umûmiliği
- 4 Huzûr-ı Hazret-i Sâmî-i Sadâret-penâhiye
- 5 738
- 6 Ma'rûz-ı Çâker-i Kemînelerdir ki,
- 7 Devlet-i Aliyye'nin Asayiş ve Enfniyet-i Umûmiyesini Ahvâl-i İhlâle ve Teba'â-i Sâdıkayı İğfale Teşebbüs İtmış Olmalarından Dolayı Cinâyetle İthâm Olunan
- 8 Eşhâsan Donabetyan Dikran'ın İdâmına ve Serkis ve Migirdiç ve Nezor ve Mardiros'un Beşer Sene Kal'abend Felsefe-i İlmelerine ve Begos ve Tavid'in
- 9 Cünha ile mahkûmiyetlerine ve Artin'in berâatine Maraş dâir Sancağı Bidâyet Mahkemesinden virilen 25 Eylül 315 tarihli i'lâmın i'dâm hükmü ile
- 10 Kal'abendlik cezasının tasdikini ve Begos ve Tavid haklarında olan cünha hükmü ile Artin'e âid berâat cihetinin esbâb-ı kânûniyeden
- 11 Nakzı hâvi mahkeme-i temyiz cezâ dâiresinden i'tâ kılınan 15 Teşrin-i Sâni sene 316 tarihli ve üç bin yüz seksen bir numara-rah i'lâmın sûreti nakz olunan
- 12 Cihetler üzerine mu'amelât-ı mükteziye-i kânûniyenin icrâsı zımında evrâk-ı müteferri'asiyla ma'an Haleb Müdde-i Umûmiliğine irsâl kılınmış gibi i'dâm hükmünden dolayı
- 13 Aslı dahi atebe-i ulyâ-yı hazret-i hilâfet-penâhiye arz olunarak ne her vechile ü emr fermân-ı hümayûn-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-müte'allik buyrulur ise hükm-i
- 14 Celîli infâz olunmak üzere leffen huzûr-ı sâmî-i cenâb-ı sadâret-penâhilerine takdim kılınmış olmağın ol bâda emr ol bâda hazret-i men lehül-emrindir
- 15 15 Fi Zil-ka'de sene 318 ve 21 Şubat sene 316
- 16 Adliye Nazırı
- 17 İmza

BELGENİN TRANSKRİPSİYONU

(1) Adliye ve Mezâhib Nezâreti

(2) Mahkeme-i Temyîz

(3) Baş Müdde'î-i Umûmîliği

(4) Huzûr-ı sâmi-i hazret-i sadâret-penâhiye

(5) 738

(6) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

(7) Devlet-i Aliyye'nin âsâyış ve emniyet-i umûmiyesini ihlâl ve teba'a-i sâdıkayı iğfale teşebbüs itmiş olmalarından dolayı cinâyetle ithâm olunan (8) eşhâsdan Donabetyan Dikran'ın i'dâmına ve Serkis ve Mıgırdıç ve Nezor ve Mardiros'un beşer sene kal'abend idilmelerine ve Begos ve Tavid'in (9) cünha ile mahkûmiyetlerine ve Artin'in berâatine dâir Maraş Sancağı Bidâyet Mahkemesinden virilen 25 Eylül sene 315 tarihli i'lâmın i'dâm hükmü ile (10) kal'abendlik cezasının tasdikini ve Begos ve Tavid haklarında olan cünha hükmü ile Artin'e âid berâat cihetinin ba'zı esbâb-ı kânûniyeden dolayı (11) nakzını hâvî mahkeme-i temyîz cezâ dâiresinden i'tâ kılınan 15 Teşrîn-i Sâni sene 316 tarihli ve üç bin yüz seksen bir numaralı i'lâmın sûreti nakz olunan (12) cihetler üzerine mu'âmelât-ı mukteziye-i kânûniyenin icrâsı zımında evrâk-ı müteferri'asıyla ma'an Haleb Müdde'î-i Umûmîliğine irsâl kılındığı gibi i'dâm hükmünden dolayı (13) aslı dahi atebe-i ulyâ-yı hazret-i hilâfet-penâhiye arz olunarak her ne vechile emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne şeref-müte'allik buyurulur ise hükm-i (14) celîli infâz olunmak üzere leffen huzûr-ı sâmi-i cenâb-ı sadâret-penâhilerine takdim kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.

(15) Fî 15 Zi'l-ka'de sene 318 ve Fî 21 Şubat sene 316

(16) Adliye Nâzırı

(17) (İmza)

BELGELERDE GEÇEN KELİMELER

Âdet-i sakîme: Yanlış gelenek
 Adliye ve Mezâhib Nezâreti: Önceden Müslümanların yargılandığı Şer'iyye Mahkemeleri Adliye Nezâreti'ne, azınlıkların mezhep ve imtiyaz işlemleri ise Hariciye Nezâreti'ne bağlıydı. 1880'den sonra azınlık işlemleri de Adliye Nezâreti'ne bağlanmış ve bu kurumun ismi Adliye ve Mezâhib Nezâreti olmuştur.
 Ahz: Alma
 Atebe-i ulyâ: Yüce eşik
 Bidâyet Mahkemesi: Günümüzde Asliye Hukuk Mahkemesi
 Celîl: Yüce, yüksek
 Cünha: Suç, kabahat
 Çâker: Kul, köle
 Delâlet: Yol göstermek
 Derdest: Elde etmek, yakalamak
 Ehemm: Ön önemli
 El-yevm: Bugün
 Elzem: En gerekli
 Emr ü fermân-ı hümâyûn-ı cenâb-ı mülûkâne: Padişahın emir ve fermanı
 Evrâk-ı müteferri'a: Birbirine bağlı evraklar, ekler
 Fî-mâ-ba'd: Bundan böyle, bundan sonra
 Hânûmân: Ev bark

Hazret-i men lehü'l-emr: Emir sahibi olan yüce kişi
 İbreten li's-sâirîn: Başkalarına ibret olarak
 İcrâât-ı vâkı'a: Gerçekleşen icraat
 İfnâ: Yok etmek
 İhrâk: Yakmak
 İ'lâm: Resmi karar yazısı
 İnfâz: Bir hükmü yerine getirme
 İnkıyâd: Boyun eğme, itaat etme
 İntizâr: Ümit ederek beklemek
 İrâe: Görmek
 İrsâl: Göndermek
 İstihsâl: Elde etmek
 İş'âr: Yazıyla bildirme
 İzbâr: Yazma
 Kal'abend: Kale dışına çıkması yasak, fakat kale içinde serbest olan hükümlü
 Kemîne: Aciz, hakir
 Keşide: Çekmek (telgraf)
 Kezâlik: Bunun gibi
 Leffen: Ek olarak
 Ma'an: Birlikte
 Mahrec: Çıkış yeri
 Maslahaten: Fayda yönüyle
 Mecrûh: Yaralı (burada yanlış olarak "yalayan" anlamında kullanılmış)
 Mevkûf: Tutuklu

Mu'âmelât-ı mukteziye-i kânûniye: Gerçekli kanuni işlemler
 Mu'âvenet: Yardım
 Muhâberât: Haberleşmeler
 Mutavassıt: Aracı
 Müdde'î-i umûmî: Kamu adına dava açan, savcı
 Müsterham: İstirham olunmuş, rica edilmiş
 Nakz: Hükmün bozulması
 Rûz: Gündüz
 Sabî (c. Sıbyân): Küçük çocuk
 Sadâret-penâh: Vezirliğin sığınağı, sadrazamlık makamı
 Salben: Asılarak
 Sâmi: Yüce
 Satvet: Ezici kuvvet ve kudret
 Sür'at-i istihsâlî: Hızlı şekilde elde edilmesi
 Şeb: Gece
 Şeref-müte'allik: Şerefle bağlı bulunmak
 Te'addiyât: Saldırımlar, zulümler
 Teba'a-i sâdika: Devlete sadık olan vatandaşlar, Ermeni milleti için kullanılmıştır.
 Tervîc: Değerini artırma, kabul ettirme
 Vechile: Şekilde
 Zımında: Maksadıyla

[illegible]

۱-۲
 ۱۱۵/۲۱
 ۵۴۸
 ۲۵۴

Fî 6 Haziran sene 325

Numûne-1

Jurnal numarası		Devlet-i Aliyye-i Osmâniye Posta ve Telgraf Nezâreti					Der'aliyye	Mutavassıt merkez
Sevk numarası	141	Telgrafnâme					Üsküb	Mahrec merkezi
İrsâl tarihi		Devlet muhâberât-ı telgrafiyyeden dolayı hiç mes'ûliyet kabûl eylemez					Atâ	Keşîde iden me'mûr
İrsâl sâati	12							Ahz iden me'mûr
Sevk me'mûru								Ahz tarihi ve sâati
Mahallî numarası	Kelimât	Grub	Mahallî tarihi	Sâat	Dakika	Rûz veya şeb	Tarîk	İşârât-ı mahsûsa
1141	75	169		12			Resmî	

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Yakova'da irâe olunan satvet-i hükûmetin te'siri bir daha unutulmamak ve hüsn-i netîce istihsâl idilmek üzere on bir nefer askerle doksan bir mazlûmun kâtil ve mecrûhu ve birçok hanelerin ihrâkı ile hânûmân söndürmüş olan ve geçenlerde derdest idilüb el-yevm Dersââdet'de mevkûf bulunan Yakovalı Bayram Daflan ve Müslim Velik'le kezâlik birçok sabî ve sıbyânı hânelerinde ihrâk ve katl ve ifnâ iden Yakova'da mevkûf cânî İsmail Marik ve beş kişinin kâtili olduğunu kendü lisânıyla i'tirâf eyleyen İpek'in Zalice Karyesinde Yusuf Tahir'in ibreten li's-sâirîn salben i'dâmlarına müsâade buyurulduğu halde bunların zulüm ve te'addiyâtından kan ağlayan erbâb-ı nâmûsun intikâmı hükûmetçe alındığından dolayı ahâlîce hükûmetin icrââtına i'timâd-ı tâm hâsıl olacağı ve fî-mâ-ba'd kan görmek âdet-i sakîmesinin devâmına bedel ahâlinin icrâât-ı hükûmete intizâr ve inkıyâd ideceği icrâât-ı vâkı'a erbâb-ı hıyânete dehşet virerek istirâhat-ı umûmiye te'mîn eyleyeceği beyânıyla icâbının icrâsı zımnında muktezî irâde-i seniyyenin sür'at-ı istihsâli Yakova'da Mitroviçe Fırkası kumandanı Cavid Paşa ve İpek mutasarrıfı Hakkı Bey tarafından müştereken alınan telgrafnâmede izbâr idilmiş ve iş'âr-ı vâkı'in tervîci hâlen ve maslahaten ehemm ve elzem bulunmuş olmakla sûret-i iş'âra nazaran icâbının ifâ ve irâde-i seniyyesinin istihsâline delâlet ve mu'âvenet buyurulması müsterhamdır fermân.

Fî 6 Haziran sene 325

Gündüz

Kosova Vâlîsi

Ferîk Hüseyin Hüsnü

BELGEDE GEÇEN BAZI KELİMELERİN YAZILIŞ ŞEKİLLERİ

1. Kalıbı bildiğimizden -bilenler için söylüyorum- buradaki “Sad” ve “Dal” harflerini fark etmek mümkün. Biraz dikkatle anlaşılabilir de aşına olmayanlar için zor gelebilir.
2. “Ye” harfinin kuyruğu üzerine “Ye” ve “He” harfleri nasıl da güzel istif edilmiş. Hem ahenk yakalanmış hem de yerden tasarruf edilmiş :)
3. Noktalar zayıf kalmı, hatta neredeyse kaybolmuş. Yukarıda silik de olsa gözüken nokta kalıntıları ve kelimenin gelişinden okumak mümkün.
4. Buradaki iki tane küçük, ince üset üste çizgi “Hemze” karşılığı olarak kullanılmaktadır.
5. Bu üste alınmış olan “Lam” ve “Ye” harfleridir. Dikkat ederseniz “Ye” harfi geriye doğru dönen çizgidir.
6. Burada “Re” harfi -herhalde kalem kaydı- epey bir paye verilmiş, uzunca bir harf yapılmış.

7. Buradaki küçük, ince üst üste çizgiler ise “tenvin” yerine kullanılmıştır. Buradan anlaşılacağı üzere bu iki küçük çizgi bazen “hemze” bazen de “tenvin” yerine kullanılabilir.
8. Buradan sona kadar olan kısım, kalıp bir cümledir. Bunu bir kez öğrenirseniz, her karşılaştığınızda rahatlıkla okuyabilirsiniz.

emr ü fermân hazret-i men
lehü'l-emrindir.

9. İlk tarih Hicri, arkadan gelen ise Rumi takvime göre. Nereden anlıyoruz, aylardan. Rumi ve Hicri aylarla ilgili bir tabloya bakmanız önemli olacaktır.

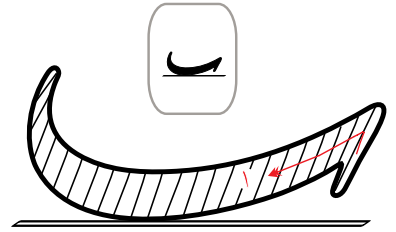
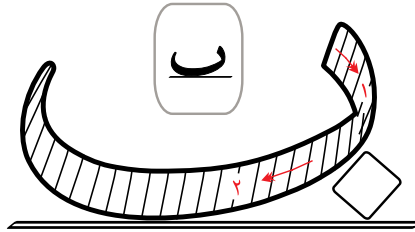
HÜSN-İ HAT ÇALIŞMALARI

MESUD HIZARCI hizarcizade@gmail.com

► Bu sayımızda öğrendiğimiz harflerden “Be”nin diğer harflerle birlikte nasıl yazılacağını göreceğiz. Harfleri yazarken, daha önce öğrendiğimiz başlama ve bitiş şekillerini unutmayalım.

جیب جیب

بابا بېج بڙ بس به بض بصہ بط بغ بف بو
بك بك بل بم بن بہ بو بهہ بلا بی باب بابابا بث تب
بیب تکت يتك يتيك يتيت يتيتک تنللك تنللك تجم حیت
حیتلہ تنیہ تنیہ يتيرك يتيرك بربر به تتسميور پليسيور

[illegible]

OSMANLICA YAZABİLİYORUM

► Dergiyi takip edenler, yazmanın da zevkine ulaşıyorlar. Her ay ilerlediğinizi sizler de fark ediyorsunuz. Her işte olduğu gibi, bu işte de bizzat kendimizin gayret göstermesi önemli olacaktır. Bu ay da aşağıdaki metni Osmanlı Türkçesi/Kur'an harfleri ile yazmanızı istiyoruz.

ALLAH İÇİN SEVMEK

Cenâb-ı Hak, insanın kalbine bütün kâinatı içine alacak kadar büyük bir sevgi yerleştirmiştir. Rabbimiz bu sevgiyi, kendisini sevmemiz ve diğer varlıkları da kendisinin istediği şekilde sevmemiz için vermiştir. Varlıkları, O'nun istediği şekilde sevmeye, "Allah için sevmek" denilir. Bunun ölçüsü de Kuran ve sünnet-te vardır. Kısaca Allah için sevmek demek, herhangi bir menfaat veya dünyalık veya akrabalık veya nefsanî bir şey için veya başka herhangi bir sebep için değil de; birini sırf mümin olduğu için ve Allah rızasını kazanmak için sevmektir.

MİSKİNLER TEKKESİ KİTÂBESİ

KELİMELER

Cuy: Akarsu, ırmak, çay, dere

Maksem: Toplanan suların belirli ölçülere göre şehre taksim edildiği yer, su taksim yeri, maslak

Âb-rû: İftihar vesilesi, övünç

Dürr-i bahr: parlak inci

Kulzüm-i zehhâr: Dalgalı deniz

Dâver: Adâletli ve insafı hükümdar, hâkim, vezir, vâli

Gevher-nisâr: Cevher saçan

Kilk: Kalem, kâmiş kalem

Kişver: Memleket, ülke

Bahr-i bi-kenâr: Sahili olmayan deniz

Sirâb: Suyu doymuş, suya kanmış

Bendegân: Kullar, köleler

Cûybâr: Nehir, ırmak, akarsu

Tebâr: Soy, nesil

Sû-be-sû: Her yana, her yanda, her yönde, her yöne, her tarafa, her tarafta, taraf taraf

Âsâr: Eserler

Bî-şümâr: Sayısız, hadsiz, pek çok

Vaz': Ortaya koyma, düzenleme, tedvin etme

Kâm-kâr: İsteğine kavuşmuş, devlet ve ikbal sâhibi

Sülûk: Bir yere veya bir amaca ulaşmak için yola koyulmak

Kenz: Hazine, define

Dil-cû: Gönül çeken

İbtidâr: Bir işe girişme, başlama

Dil-keş: Gönül çekici, gönül cezbedici

İbn-i sebîl: Yolcu

Tarh: Bahçelerde çiçek dikmek için ayrılmış, çiçek dikilmiş yer

Çeşmesâr: Çeşmesi, pınarı çok olan yer

Zibâ: Süslü

Hoşgüvâr: Lezzetli, tatlı

Kand: Şeker

Tu'm: Yiyecek, azık

Gûş eylemek: İşitmek, dinlemek, kulak vermek

Teşne: Susamış

Hummâz: Ekşi, kekremsi

Nümâyân: Görünen, meydanda olan, ayan, âşikâr

Atşân: Susamış, susuz, teşne

Leyl ü nehâr: Gece ve gündüz

Tûl-i ömr: Ömür uzunluğu

Muammer: Uzun ömürlü etmek, uzun ve mutlu bir ömür sürdürmek

Şâhenşeh: Şahlar şâhı, pâdişahlar pâdişâhı

Kirdigâr: Allah

Dil-hâh: Gönülün arzu ettiği, gönülün istediği, arzu edilen

Feyz-yâb: Feyiz bulucu, feyiz bulan

Behredâr: Nasiplendirmek

قلزم ذخار همت داور کوهر نसार Kulzüm-i zehhâr-ı himmet dâver-i gevher-nisâr	آبروی شان دولت در بحر سلطنت Âb-rû-yı şân-ı devlet dürr-i bahr-i saltanat	حضرت سلطان محمود خان اسکندر وقار Hazret-i Sultân Mahmûd Hân-ı İskender-vakâr	منبع جوی عنایت مقسم آب کرم Menba'-ı cûy-ı inâyet maksem-i âb-ı kerem
گلشن ملکه صو ویردی اول شه عالیتبار Gülşen-i mülke su verdi ol şeh-i âlî-tebâr	عالی سیرآب فیض جویبار خیر ایدوب Âlemi sırâb-ı feyz-i cûybâr-ı hayr edip	جود طبعی کشور احسانه بحر بی کنار Cûd-ı tab'ı kişver-i ihsâna bahr-i bî-kenâr	کلك لطفی بندکانه لوله‌عین عطا Kilk-i lütfu bendegâna lûle-i ayn-ı atâ
اولدیغیچون مائل خیرات او شاه کامکار Olduğün mâil-i hayrât o şâh-ı kâm-kâr	دائماً بویله جهانده وضع آثار ایلیوب Dâimâ böyle cihânda vaz'-ı âsâr eyleyip	یاپدی عالمده نیجه آثار خیر بیشمار Yapdı âlemde nice âsâr-ı hayr-ı bî-şumâr	سو بسو معمور ایدوب دنیایی اول شاه جهان Sû-be-sû ma'mûr edip dünyâyı ol şâh-ı cihân
قیلیدی بو خیرات دلجوی بنایه ابتدار Kıldı bu hayrât-ı dil-cûyı binâya ibtidâr	باق وکیل کنز شاهی حافظ عیسی نام آغا Bak vekîl-i kenz-i şâhî Hâfız İsâ nâm Ağa	خیره میل ایتدی جهانگ مشربی بی اختیار Hayra meyl etti cihânın meşrebi bî-ihtiyâr	مسلك شاهانه سینه ایلیوب عالم سلوک Meslek-i şâhânesine eyleyüp âlem sülûk
نقشی زیبا رسمی دلجو آب صافی خوشکوار Nakşî zibâ resmi dil-cû âb-ı sâfi hoşgûvâr	هیچ سوز اولماز طرحنه بو چشمه سار همتک Hîç söz olmaz tarhına bu çeşmesâr-ı himmetin	ایلدی بو چشمه‌ی ابن سبيله یادکار Eyledi bu çeşmeyi ibn-i sebîle yâdigâr	جلب ایدوب وقف سلیمیه‌دن آب دلکشن Celb edip vakf-ı Selîmiyyeden âb-ı dil-keşin
ایشته حمّاص شربتی ایشته بو شیرین جویبار İşte hummâz şerbeti işte bu şîrîn cûyibâr	وارسه بو دعوامی انکار ایلین کلسون بری Varsa bu da'vâmı inkâr eyleyen gelsün beri	تشنه‌در حالا بو شیرین (...) قندهار Teşnedir hâlâ bu şîrîn (...) kande-hâr	شربت قند ایله همطعم اولدیغن کوش ایله یوب Şerbet-i kand ile hem-tu'm olduğün gûş eyleyüp
ایله‌دی جلب دعا عطشانندن لیل و نهار Eyledi celb-i duâ 'atşândan lejl ü nehâr	حقّ بو کیم بو خیر او آثار ایله شاه عالمه Hak bu kim bu hayr u âsâr ile şâh-ı âleme	بونده هم صفوت نمایان هم لطافت آشکار Bunda hem safvet nümâyân hem letâfet âşikâr	برمیدر بو ماء شیرین ایله هیچ آب حیات Bir midir bu mâ-ı şîrîn ile hiç âb-ı hayât
ایلیه دلخواهی أوزره فیضیاب او بهره‌دار Eyleye dil-hâhı üzre feyz-yâb u behredâr	سایه‌شاهیده حقّ اول صاحب الخیراتیده Sâye-i şâhîde Hak ol sâhibü'l-hayrâtı da	مظهر توفیق ایده ذاتن جناب کردکار Mazhar-ı tevfik ede zâtın cenâb-ı Kirdigâr	طول عمر ایله معمر ایدوب اول شاهنشهی Tûl-i ömr ile mu'ammer edip ol Şâhenşehi

کتبه‌البدالداعی مصطفی راقم
غفر ذنوبه
Ketebehü'l-abdû'd-dâi Mustafa
Râkım gufire zünûbihi

کل صو ایچ قیل حقّه حمد ایشته
معلا چشمه سار / ۱۲۲۶
Gel su iç kıl Hakka hamd işte muallâ
çeşmesâr / 1226

اوقو واصف صو کبی تاریخ
جوهر مایه سن
Oku Vâsıf su gibi târîh-i
cevher-mâyesin

تاریخدان نوٹلر

TARİHTEN NOTLAR

Çizen: Ahmet Çakıl

قاشیقچی الماسک حکایه سی / KAŞIKÇI ELMASININ HİKÂYESİ

۱۶۹۹ ییلنده استانبولده اگری قاپی چویلگنده طولاشان بالدیری چییلاق طاقیمندن بر آدم یووارلاق طاش بولور. بر یایمه جی قاشیقچی یه کیدرهک اوج تخته قاشیغه دگیشیر. قاشیقچی کوتورور، بو طاشی بر قویوجی یه ۱۰ آقچه یه صاتار. قویوجی طاشی آرقداشلرندن برینه کوستریر. قیمتلی بر الماس اولدیغی آڭلاشیلنجه بریکی صوص یایی ایستر. آرالرنده غوغا چیقار. مسئله قویوجی باشی یه عکس ایدر. قویوجی باشی غوغاجیلرک انه برر کیسه آقچه ویره رک طاشی آیر. فقط بو سفر ده اولایی صدر اعظم کوپرولی زاده فاضل احمد پاشا دویار. طاشی کندیسسی ایچون صاتین آله یه حاضرلانیرکن، مسئله پادشاهه عکس ایدر. دردنجی محمد بر خط همایون ایله الماسی سرایی همایونه کتیرتیر و سرای الماس تراشنه ویریلیر. اگری قاپی چویلگنده بولونان طاش ایشلنجه میدان ۴۸ قیراطلق نادیده بر الماس چیقار. قویوجی باشی یه قاییجی باشیلق رتبه سیله بر کیسه بخشش احصان اولونور.

1699 yılında İstanbul'da Eğri kapı çöplüğünde dolaşan baldırı çıplak takımından bir adam yuvarlak taş bulur. Bir yaymacı kaşıkçıya giderek üç tahta kaşığa değişir. Kaşıkçı götürür, bu taşı bir kuyumcuya 10 akçeye satar. Kuyumcu taşı arkadaşlarından birine gösterir. Kıymetli bir elmas olduğu anlaşılınca beriki sus payı ister. Aralarında kavga çıkar. Mesele Kuyumcu başıya akseder. Kuyumcu başı kavgacıların eline birer kese akçe vererek taşı alır. Fakat bu sefer de olayı Sadrazam Köprülüzade Fazıl Ahmet Paşa duyar. Taşı kendisi için satın almaya hazırlanırken, mesele Padişaha akseder. Dördüncü Mehmet bir Hatt-ı Hümayun ile elması Sarayı Hümayuna getirtir ve Saray elmas tıraşına verilir. Eğri kapı çöplüğünde bulunan taş işlenince meydana 48 karatlık nadide bir elmas çıkar. Kuyumcu başıya Kapıcıbaşılik rütbesiyle bir kese bahşiş ihsan olunur.

ŞAİR VE İMARCI PADİŞAH / شاعر و اعمارچی پادشاه

ایکنجی سلیم، چوق ای تحصیل کورمشدی. دیوان صاحبی دگرلی بر شاعردی. سلیم و سلیمی مخلصلریله یازدیغی شعرلر چوق بگنیلیمکده در. یچی کمال ”بر بیی بر ده جامع معموری وار“ دییه اوگمشدر. ”بز بلبل محرق دم شکوای فراقز. آتش کسلیلر کچسه صبا گلشنمزدن“ بیی، تورک شعرینک اڭ کوزل بیتلرندن بری صایلمکده در. ایکنجی سلیم قیصه سورن سلطنت دوغمنده، اوغلی شاه اثرلردن صاییلان ادرنه سلیمیه جامعنی انشا ایتدیرمشددر. آیاصوفیه جامعنی یاپدیردیغی استناد دیوارلریله تحکیم ایتدیره رک کونمزه قدر کلمه سنی صاغلادیغی کبی، ایکی مناره اکلهمش، یاننه ایکی ده مدرسه یاپدیرارک کلیه حالنه کتیرمشددر. بونلردن باشقه مکّه مکرمه نڭ صویوللرینک تعمیری، مسجد حرامک مرمر قبه لرله تزینی، لفقوشه سلیمیه جامعی، عزیز افندی تکیه سی کبی اثرلر ده واردر.

İkinci Selim, çok iyi tahsil görmüştü. Di-
van sâhibi değerli bir şairdi. Selim ve Seli-
mi mahlaslarıyla yazdığı şiirler çok beğeni-
lmektedir. Yahya Kemâl “Bir beyti
bir de câmi-i mamuru var” diye
övmüştür. “Biz bülbül-i muhrık
dem-i şekvâ-yı firakız. Ateş
kesilir geçse saba gülşenimiz-
den” beyti, Türk şiirinin en
güzel beyitlerinden biri sayıl-
maktadır. İkinci Selim kısa sü-
ren saltanat döneminde, önemli
şâh eserlerden sayılan Edirne Se-
limiye Camii’ni inşa ettirmiştir.
Ayasofya Câmiini yaptırdığı
istinat duvarlarıyla tah-
kim ettirerek günümüze
kadar gelmesini sağla-
dığı gibi, iki minare ek-
lemiş, yanına iki de medrese
yaptırarak külliye hâline getirmiştir. Bun-
lardan başka Mekke-i Mukerreme’nin su-
yollarının tamiri, Mescid-i Harâm’ın mer-
mer kubbelele tezyini, Lefkoşe Selimiye
Câmi, Azîz Efendi tekkesi gibi eserler de
vardır.

İHANETİN CEZASIZ KALMAZ / اهانته جزاسز قالماز

۱۸نجی یوز ییلده سلطان سلیمک نظام جدیداسملی عسکری،
ملکی، اداری، تجاری، اجتماعی ایله سیاسی تشبیلری دولته
بویوک بر جانلیق کتیرمشدی. آنجق بو طوروم بعض
آوروپه اولکه لرینک هیچ خوشنه کیتمه مشدی.

بونک اوزرینه اولکه نڭ چشیتلی بولکه لرنده
چیقارتیلان آیاقلامه لر و صاواشلرله عثمانلی
دولتنک کلیشمه سنه انکل اولونمیه چالیشیلدی.
قباقجی مصطفی عصیان ده بو چالیشمه لرده
بر دانه سیدی. بویوک دره چایرنده
طویلانان ۵۰۰ قدر عاصی استانبوله
یورویه رک پادشاهی تختدن ایندیرمه یی
آماچ ایدینمشدی. ۳نجی سلیم عصیانچیلری
طوردیرمه یه کوچی اوله سنه رغما مسلمان

18. yüzyılda Sultan Selim’in Nizam-ı Ce-
did isimli askeri, mülki, idari, ticari, içti-
mai ile siyasi teşebbüsleri devlete büyük
bir canlılık getirmişti. Ancak bu du-
rum bazı Avrupa ülkelerinin hiç
hoşuna gitmemişti.

Bunun üzerine ülkenin çe-
şitli bölgelerinde çıkartılan
ayaklanmalar ve savaşlarla
Osmanlı Devleti’nin gelişme-
sine engel olunmaya çalışıldı.
Kabakçı Mustafa İsyanı da bu
çalışmalardan bir tanesiydi.
Büyükdere çayırında topla-
nan 500 kadar asi İstanbul’a
yürüyerek padişahı tahtan
indirmeyi amaç edinmişti.
III. Selim isyancıları durdur-
maya gücü olmasına rağmen

قانى دو كوله سنى ايسته مديگى ايچون فرمان چيقارتارق نظام جديد اوردوسنڭ قالديريلىدىغى دويوردى. داهى صوڭره پادشاهى ده ايسته ميوز ديه باغيران عاصيلر، ۲۹ ميس ۱۸۰۷ تاريخنده سلطانى تختدن اينديره رك يرينه ۴نجى مصطفى خانى تخته كچيرديلر.

قباجى مصطفى ده بو اولايڭ آرندن عثمانليڭ بويوك نفوذلى دولت آدملىرىدىن بىرى اولدى. آنجى بر سور صوڭره يڭيدن ۳نجى سلىمى تخته چيقارمق ايچون اوردوسيله روسجقندن استانبوله كلن علمدار مصطفى پاشانىڭ آدملىرى طرفندن ۱۸۰۸ يىلنده بوغازده كى اونده اولديرولدى.

Müslüman kanı dökülmesini istemediği için ferman çıkartarak Nizam-ı Cedid ordusunun kaldırıldığını duyurdu. Daha sonra padişahı da istemiyoruz diye bağırarak asiler, 29 Mayıs 1807 tarihinde sultanı tahttan indirerek yerine IV. Mustafa Han'ı tahta geçirdiler.

Kabakçı Mustafa'da bu olayın ardından Osmanlı'nın büyük nüfuzlu devlet adamlarından biri oldu. Ancak bir süre sonra yeniden III. Selim'i tahta çıkarmak için ordusuyla Rusçuk'tan İstanbul'a gelen Alemdar Mustafa Paşa'nın adamları tarafından 1808 yılında Boğaz'daki evinde öldürüldü.

اساسى اولان عداlet / ESAS OLAN ADALET

اون آلتىنجى يوز يىل ايچون ف. طوى شويله ديمكده در؛ ”بر چوق خرستيان، عدالتى آغير و قرارى اولان خرستيان اولكه لرندى كى يورتلىرى بىراقارق، عثمانلى اولكه لرندى كى يورتلىرى بىراقارق، اون بشىنجى يوز يىل ايچون ف. باينكر ايسه؛ ”عثمانلى پادشاهنىڭ اولكه سنده هر كس كندى حالنده. بختيار اولايلىرىدى. مطلق بر دىنى حرىت حكم سورردى و كيمسه شو ويا بو اينانجه صاحب اولديغىدن طولاي بر كوچلكله قارشىلاشمازدى.“ ديمكده در. بالذات پادشاه عدالتى اطاعت ايدردى. اوچىنجى سلطان مصطفى خان (۱۷۵۷-۱۷۷۴) بگىر بگى سرائى كنىشلىمك ايسته مشدى. بونىڭ ايچون جوارده كى بر طول قادينىڭ عرصه سنى آلق لازمدى. قادين عرصه سنى صاتمق ايسته مينجه، پادشاه زورله عرصه ي آله ي علقىدن كچيرمدى. فقط سرائى اسكىين بر قسمى ييقدردى و خلقه محسوس بر باغچه حالنه كتىردى.

On altıncı yüzyıl için F. Dowey söyle demektedir; “Birçok Hristiyan, adaleti ağır ve kararsız olan Hristiyan ülkelerindeki yurtlarını bırakarak, Osmanlı ülkelerine gelip yerleşiyorlardı. On beşinci yüzyıl için F. Babinger ise; “Osmanlı padişahının ülkesinde herkes kendi hâlinde. Bahtiyar olabilirdi. Mutlak bir dinî hürriyet hüküm sürerdi ve kimse su veya bu inanca sahip olduğundan dolayı bir güçlükle karşılaşmazdı.” demektedir. Bizzat padişah adalete itaat ederdi. Üçüncü Sultan Mustafa Han (1757-1774) beylerbeyi sarayını genişletmek istemişti. Bunun için civardaki bir dul kadının arsasını almak lâzımdı. Kadın arsasını satmak istemeyince, padişah zorla arsayı almayı aklından geçirmedi. Fakat sarayın eskiyen bir kısmını yıktırdı ve halka mahsus bir bahçe hâline getirdi.

ÇOCUK EĞİTİMİNE DAİR FERMAN / چوقق اگیتیمه دائر فرمان

سلطان ۲نجی محمود خانك، أولكه نك هر طرفنه كوندرديكى فرمانده شويله دينيور:

”دينى وجيهه لرى اوگرتك و سچه جگى مسلكك بيلكيلرينه صاحب قيلمق بابالرك چوجقلرينه قارشى ايلك وظيفه سيدر. نه يازيقكه، بر زماندن برى بر چوق آنا و بابا بونى اونوتارق، چوجقلرينى داها بش آلتى ياشنده قزانچ حرصى ايله صنعت صاحبلىرىنك ياننه چيراق اولارق ويرييورلر ويا باشى بوش ييراقيورلر.

چوجقلق چاغنده جاهل قالانلر ايسه، بلوغ چاغلرنده هم كندىلىرى ايچون، هم ده مملكت ايچون درد اولويورلر. بو، ايكى دنياده جزايى كركدىرن بر احمالدر.

سزله امر ايدىيورمكه، بو فرمان الكزه دگديكى آنده، بولكه كزده ۶ ياشنى بيتيرمش نه قدر چوقق وارسه بونلرى تثيت ايدىكز!

موجود محله مكتبلىرى يتمىيورسه بنا و خواجه بولارق مكتبسز چوقق ييراقمايىكز!

مكتب چاغنده اولديغى حالده بو چوجقلرى يانلرينه آلوب چاليشدىرانلرك شدتله جزالاندىريلاجقلرينى اعلان ايدىكز!

آناسز و باباسز اولانلرله، اوقومهيه كوچى يتمهينلرك تحصيلنى دولتك تأمين ايدهجگنى اعلان ايدىكز!..“

Sultan II. Mahmud Hanın, ülkenin her tarafına gönderdiği fermanda şöyle deniyor:

“Dinî vecibeleri öğretmek ve seçeceği mesleğin bilgilerine sahip kılmak babaların çocuklarına karşı ilk vazifesidir. Ne yazık ki, bir zamandan beri birçok ana ve baba bunu unutarak, çocuklarını daha beş-altı yaşında kazanç hırsı ile sanat sahiplerinin yanına çırak olarak veriyorlar veya başıboş bırakıyorlar.

Çocukluk çağında cahil kalanlar ise, bulûğ çağlarında hem kendileri için, hem de memleket için dert oluyorlar. Bu, iki dünyada cezayı gerektiren bir ihmaldir.

Sizlere emrediyorum ki, bu ferman elinize değdiği anda, bölgenizde 6 yaşını bitirmiş ne kadar çocuk varsa bunları tespit ediniz!

Mevcut mahalle mektepleri yetmiyorsa bina ve hoca bularak mektepsiz çocuk bırakmayınız!

Mektep çağında olduğu hâlde bu çocukları yanlarına alıp çalıştıranların şiddetle cezalandırılacaklarını ilân ediniz!

Anasız ve babasız olanlarla, okumaya gücü yetmeyenlerin tahsilini devletin temin edeceğini ilân ediniz!..“

ÖDÜLLÜ BULMACA

Aşağıdaki tabloda her satırda harfler karışık olarak verilmiştir. Her satırdaki bu harflerden anlamlı birer kelime üreterek sağ taraftaki boş kutulara yazalım. Boş kutuların sağ tarafında kelimenin kaç harf olduğu yazılmıştır. Yani satırlarda fazladan harfler de bulunmaktadır. Boş kutular bittikten sonra o sütundaki kelimeleri yukarıdan aşağıya bir satır üzerinde yazdığınızda bir cümle oluşacaktır. Cümle, **Konfüçyüs'e ait sözdür.** Bu cümleyi **25 Temmuz'a kadar mektup@osmanlicadergi.com** posta adresine gönderiniz. Doğru cevabı gönderenler arasında yapılacak kur'a ile ilk beş takipçimize "**İslam Medeniyetinin Osmanlı Yorumu**" kitabı hediye edilecektir.

CÜMLE:

_____ / _____

_____ / _____

م	ح	ی	ك	ش	ق	چ	_____	(5)
گ	ر	ن	ا	ذ	ن	و	_____	(6)
ل	ی	ك	گ	ج	ظ	ه	_____	(6)
ل	ض	ل	ب	ر	ر	ی	_____	(6)

وَطَنٌ

أَذَانِمِدُنْ أَلِشَوْبُ تَكْبِيرَه

بُولْدُيُكْزُ مُوتْلُولُقْ أِيمَانِمْلَه

وَطَنُ أَيْتَدِمُ سِرِّي أَيْ طُوپْرَاقْلَرُ

بَشْ وَقْتِ طَامَغَه لَايُوبُ أَلِنِمْلَه

Vatan

Ezanımdan alışıp tekbîre,
Buldunuz mutluluk, imanımla...
Vatan ettim sizi ey topraklar
Beş vakit damgalayıp alnımla.

Arif Nihat Asya

Yaz Okulu Seti

İyi Bir Nesil, İyi Bir Gelecek İçin

1

40 sh.

Kur'an Elifbası

Çocuklarımızın dünyasına hitap eden, pedagoji uzmanları tarafından onaylanmış, sahada tecrübe edilmiş bu çalışma ile çocuklarımız bu yaz Kur'an okumaya başlayacak inşallah.

2

112 sh.

Peygamberimizin
Hayatından

Mucizeler

Peygamber Efendimiz (sav)'in görünen mucizelerini de çizgi roman haline getirdik. Diğer peygamber mucizelerinden de ilaveler yaptık. Efendimizin harikulade hallerini yaşayarak okuyacağınız güzel bir çalışma daha sizleri bekliyor.

3

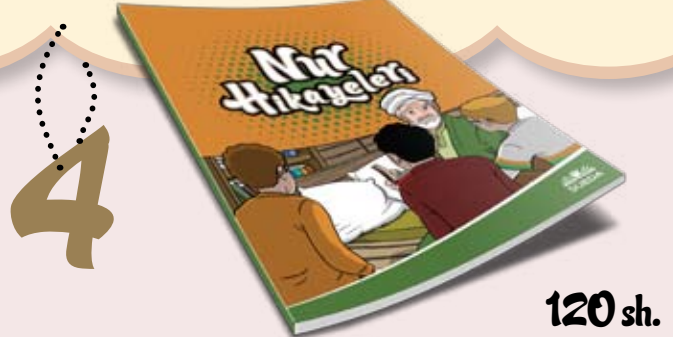
64 sh.

Osmanlıca Elifba

Çocuklar İçin

Ertuğrul

Osmanlıca öğrenmek şimdi çocuklarımız için de mümkün. Kur'an harfleri ile yazılan Türkçemizi çocuklarımız için eğlenceli hale getirdik.

4

120 sh.

Nur Hikâyeleri

İman hakikatlerinin çizgi roman haliyle anlatıldığı, sekiz hikâyeden oluşan harika bir kitap.

5

148 sh.

Yaz Okulu Kitabı

Fikhi, imani ve ahlaki bilgilerin yer aldığı görsellerle desteklenmiş sade fakat verimli bir çalışmadır.